

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Podmínky odpovědnosti za přešupek

Tereza Veselá

Plzeň 2019

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Tereza VESELÁ
Osobní číslo: R14M0272P
Studijní program: M6805 Právo a právní věda
Studijní obor: Právo
Název tématu: Podmínky odpovědnosti za přešupek
Zadávaající katedra: Katedra správního práva

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Vývoj a právní prameny odpovědnosti za přešupek
3. Základy odpovědnosti za přešupek
4. Zánik odpovědnosti za přešupky
5. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce: 50

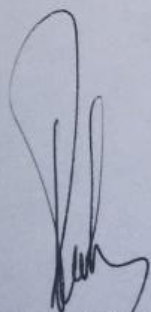
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury: viz příloha

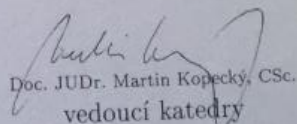
Vedoucí diplomové práce: Doc. JUDr. Martin Kopecký, CSc.
Katedra správního práva

Datum zadání diplomové práce: 15. března 2018

Termín odevzdání diplomové práce: 31. března 2019

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

Doc. JUDr. Martin Kopecký, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 27. září 2018

Příloha zadání diplomové práce

Seznam odborné literatury:

- HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris(C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1.
- MATES, Pavel. Základy správního práva trestního. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-567-1.
- PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8.
- KOLMAN, Petr: Správní právo trestní stručně ke změnám v přestupkovém právu. In Trestní právo. 2016, roč. XX, č. 1/2016. ISSN 1211-2860.
- MATES, Pavel. Nad některými oblastmi nového zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Bulletin advokacie. 2016, roč. 60, č. 12. ISSN 1805- 8280.
- STRAKOŠ, Jan: Zákon o přestupcích po novele vybrané problémy (I.) in Správní právo. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016, roč. XLIX, č. 1/2016. ISSN 0139-6005.
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

Plzeň, březen 2019

Tereza Veselá

Ráda bych poděkovala doc. JUDr. Martinu Kopeckému, CSc. za vedení mé diplomové práce, cenné rady a odborný dohled, který mi v průběhu zpracování práce věnoval. Také bych ráda poděkovala celé svoji rodině za pevné nervy a laskavý dohled při psaní této práce.

Obsah

Úvod	1
Vývoj a právní prameny odpovědnosti za přešupek	3
Vývoj právní úpravy odpovědnosti za přešupek	3
Právní prameny přešupkového práva	5
Ústavně právní rovina	5
Mezinárodní právo a právo Evropské unie.....	7
Zákony.....	9
Základy odpovědnosti za přešupek	11
Obecný úvod.....	11
Pokus	12
Pokračování v přešupku a přešupky trvající a hromadné.....	14
Obecný úvod.....	14
Pokračování přešupku	16
Trvající přešupky.....	18
Hromadné přešupky	19
Formální a materiální znaky přešupku	20
Formální znaky.....	20
Materiální znaky přešupku	23
Odpovědnost fyzické osoby	24
Odpovědnost právnické osoby	32
Odpovědnost fyzické podnikající osoby	40
Okolnosti vylučující protiprávnost.....	43
Obecně o okolnostech vylučujících protiprávnost	43
Krajní nouze	46
Nutná obrana	49
Svolení poškozeneho.....	50
Přípustné riziko.....	51

Oprávněné použití zbraně.....	53
Zánik odpovědnosti za přestupky.....	54
Uplynutí promlčecí doby.....	55
Smrt fyzické osoby.....	60
Zánik právnické osoby.....	61
Vyhlášení amnestie.....	63
Závěr.....	65
Resumé.....	66
Resumé.....	67
Seznam použité literatury.....	68
Knížní publikace.....	68
Časopisy a články.....	68
Právní předpisy.....	69

Úvod

Téma přestupkového práva je stále proměnlivé a velmi živé, měnící se proudem času stejně, jako se vyvíjela lidská populace. S rokem 2017 přišla asi zatím nejvýraznější změna tohoto právního směru s naprosto novým a komplexním zákonem. A právě část tohoto stále poměrně nového zákona je mým tématem diplomové práce.

Částí, kterou se budu ve své práci zabývat, je část odpovědnosti za přešůpek. Z mého pohledu se jedná o jednu z nejdůležitějších částí v zákoně. Právě tato část a tyto paragrafy určí, zdali budete pachatelem přešůpku nebo ne.

Ačkoliv ještě dříve než se začneme zabývat tím, kdo může a kdo nemůže být pachatelem přešůpku, musíme se nejdříve na chvíli zastavit u toho, které jednání je přešůpkem a které nikoliv. Avšak na úplném začátku se podíváme trochu do minulosti a letmo si prohlédneme minulost přestupkového práva. I ta je pro současnou úpravu důležitá. Ukazuje nám, jak se právo vyvíjelo a co všechno jeho vývoj ovlivnilo. Stejně jako základní zásady, které ovládají celý náš právní řád a vycházejí i ze samotné Ústavy.

A právě po této kapitole se přesuneme k tomu, jaké jednání v sobě skrývá znaky přešůpku a které jednání je v souladu s právem anebo, které jednání už je natolik závažné, že vykazuje znaky trestného činu. Stejně tak se budeme okrajově zabývat rozdíly mezi porušením práva v rovině správního deliktu a porušením práva v rovině trestní. Zjistíme také, jaké jsou druhy přestupkového jednání a jaké jsou jejich rozdílnosti.

Z této části volně navážeme na část, která se bude zabývat tím, kdo může spáchat protiprávní jednání. Samozřejmě, že nebudeme rozebrat konkrétní osoby, které jej spáchaly, ale zaměříme se na druhy osob. V základu jsou takové osoby tři. Osoba fyzická, osoba právnická a osoba fyzická podnikající. Každou z nich postupně rozebereme a přijdeme na to, jaké vlastnosti musejí splnit proto, aby se z nich mohl stát legitimní pachatel přešůpku.

Ale kromě těchto věcí se v rámci tématu dotkneme také okolností vylučující protiprávnost. Díky nimž zjistíme, jakým způsobem z jednání, které naplňuje znaky přešůpku, stane jednání, jenž bude po stránce právní beztrestné.

V základu je takové jednání od svého počátku považováno za jednání, kterým nebylo porušeno právo.

Jak se budeme blížit k závěru, zvládneme projít ještě jedno důležité téma. Je jím zánik odpovědnosti za přestupek. Ta z protiprávního jednání vytvoří nějakou podmínkou to, že už nebude potřeba pachatele potrestat. Takových podmínek je několik a každá z nich skýtá několik hledisek, která musí být splněna.

Všechny tyto informace a ještě nějaké navíc jsou obsaženy v této práci. Jejich zpracováním bych ráda tuto problematiku přiblížila nejen lidem, kteří jsou ve stejné akademické situaci, jako jsem já, studentům, ale také laické veřejnosti. Jedná se o oblast, která je nám v životě velmi blízká. Jedná se o oblast veřejného práva, s nímž se každý den setkáváme. Alespoň základní znalost těchto institutů může mnoha z nás usnadnit život. A nejen toto bylo moji motivací proto si vybrat toto téma ke zpracování.

Vývoj a právní prameny odpovědnosti za přestupek

Vývoj právní úpravy odpovědnosti za přestupek

První zmínka o správním deliktu se objevila v druhé polovině 18. století. Správní delikt, jako specifický institut práva, byl poprvé zmíněn ve Všeobecném trestním zákoníku o zločinech a trestech za ně, který byl vydán roku 1787. V tomto trestním zákoníku byl tento institut prvně vymezen, jako jednání poddaných, které měla právo stíhat tzv. politická vrchnost. Následně zákoník z roku 1803 nazval správní delikty jako policejní přestupky, čímž je ještě pevněji zařadil do právního řádu.

Pro pozdější období je specifické nevyrovnané stíhání přestupků, kdy v této době některé přestupky byly v pravomoci řešení soudů a některé správním orgánům, i když se jednalo o stejný typ správního deliktu. Tato velmi nestabilní doba musela být vyřešena. To se však stalo až v roce 1873. V tomto roce byl vydán trestní řád, který pevně určil, kdo bude jaké přestupky řešit. Soudy rozhodovaly o těch správních deliktech, které byly zmíněny v daném trestním řádu a politické úřady rozhodovaly o oněch deliktech, jenž zákon neoznačoval jako trestné.

Následný rozvoj společnosti zapříčinil také rozvoj v oblasti přestupkového práva. Začaly se objevovat nové předpisy, které popisovaly naprosto nové přestupky. Společně s nově vymezenými přestupky bylo zapotřebí také usměrnit fungování správních orgánů, které se podílely na správě oblasti přestupkového práva. Tehdy však ještě nebylo správní právo, pod které přestupky spadají, nazýváno správní právo, nýbrž jako trestní právo správní. Bylo tomu tak především proto, že o vině a následném trestu nerozhodoval soud, ale správní orgán. Avšak základní zásady a principy trestání jsou u obou odvětví totožné.¹

Postupem času vyšlo několik nařízení a dalších právních úprav, které v té době rozšířily pravomoci obcí, magistrátů nebo také policejních orgánů. Stejně tak je zde již používán výraz místní policie, která byla z poměrné většiny regulována obcí, resp. obecním zastupitelstvem. Ačkoliv trestní právo i trestní řízení bylo celkem dobře kodifikováno v zákonících, u přestupků tomu však stejně nebylo.

---

¹ PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8, s. 5

Obdobně jako dnešní úprava správního práva jako celku je roztržena do mnoha právních předpisů, tak tomu bylo i v tehdejší době s přestupky.

Zlom přišel v roce 1918, kdy jsme se dostaly z područí Rakousko-Uherska a naše území se stalo samostatným státem. Správní právo trestní bylo ústavně zakotveno v ústavě z roku 1920. Tehdy si legislativci uvědomili, že stávající úprava nejen přestupků, ale i celého správního práva by si zasloužila obnovu. Následně přišly snahy o to reformovat správní právo trestní, ale tyto snahy bohužel nebyly nikterak úspěšné. Avšak zákonodárcům se nakonec stávající stav nezdál být tolik problematický, jako na počátku. Společně s recipovanými předpisy tak v nově vzniklém československém státu fungovaly i předpisy, které vznikaly nově. To došlo až do absurdní situace, kdy zde fungovalo před 200 předpisů, které se týkaly přestupků.²

Za doby druhé světové války, kdy v Protektorátu Čechy a Morava vedle českého práva, které bylo výrazně omezeno, působilo především německé právo. I v této době byly přijímány nové právní předpisy, což se ukázalo jako problematické až po válce. V té době tak existovaly předokupační právní předpisy, které fungovaly společně s těmi recipročními, a to vše bylo ještě promíseno právními předpisy z dob protektorátu. Všechny tyto skutečnosti ztížily vývoj správního práva trestního.

Průlom přišel až v roce 1950, kdy byl vydán nový zákon č. 88/1950 Sb., trestní zákon správní, který určil jako správní delikty ty činy, které nebyly označeny jako trestné činy podle trestního zákona. Objevilo se zde také dělení trestů za spáchání přestupku, kdy se tresty dělily na hlavní a vedlejší. Trestem hlavním se mohl stát např. veřejné pokárání, pokuta nebo i trest odnětí svobody, kdežto trestem vedlejším bylo např. propadnutí jmění nebo zákaz činnosti. Možnost stíhat přestupky připadla národním výborům.³ Následnou novelou v roce 1953 byly stáhnuty pravomoci národních výborů v ukládání trestů.

Velkou revoluci v přestupkovém právu připravil zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku (dále jen

---

² ŠTĚPÁNEK, Mgr. Bohdan. Správní trestání na území České republiky v minulosti [online]. In: . 2016, s. 3 [cit. 2019-03-21]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/spravni-trestani-na-uzemi-ceske-republiky-v-minulosti-100286.html>

³ ŠTĚPÁNEK, Mgr. Bohdan. Správní trestání na území České republiky v minulosti [online]. In: . 2016, s. 3 [cit. 2019-03-21]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/spravni-trestani-na-uzemi-ceske-republiky-v-minulosti-100286.html>

„přestupkový zákon“).⁴ Jeho velkou novinkou bylo nahrazení trestu, opatřením. Moc nad jednáním o přestupcích měly stále národní výboru, konkrétně to byly místní národní výbory a společně s nimi celní orgány a orgány Veřejné bezpečnosti. Tento zákon byl však záhy vyměněn za nový zákon.

Byl jím zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení. Ten toho však příliš mnoho nezměnil. K řízení o přestupcích však docházelo pouze v situacích, kdy nepostačovalo tzv. výchovné působení národního výboru. Následně se z některých činů, které byly označeny jako přestupky, staly se podle zákona přečiny, ale jinak se nic výrazně neměnilo. Tento stav zůstal neměnný až do roku 1990, kdy vyšel přestupkový zákon, který byl přímým předchůdcem dnešní stále poměrně nové úpravy přestupkového práva.

Zákon č. 200/1990 Sb. Zákon o přestupcích, který byl platný do 30. 6. 2017 byl stěžejní úpravou přestupku bezmála 18let. Za dobu své účinnosti byl mnohokrát novelizován. Tehdejší zákon byl rozčleněn do 4 částí, kterými byly upraveny hmotně právní část přestupků, stejně tak jako procesní část projednání přestupků, což byla procesně právní část. A po tomto zákoně přišla ji současná právní úprava, které se budeme právě primárně věnovat.

Právní prameny přestupkového práva

Ústavně právní rovina

Na nejvyšším stupni našeho právního řádu je ústava a ústavní pořádek. Přestupky však nejsou ani v Ústavě⁵ a ani v Listině základních práv a svobod⁶ přímo zmíněny nebo dotčeny. Tam se nachází pouze úprava trestných činů a trestního řízení. Např. v článku 39 je řečeno: *„jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit.“*⁷ Díky blízkému vztahu trestných činů a přestupků, lze obecně dovodit, že tato úprava týkající se trestných činů, se může vztahovat na i na přestupky. V ústavě jsou také zakotveny základní zásady výkonu veřejné moci a i ty lze vykládat ve světle přestupkového práva. Stejně tak jako obecné zásady

---

⁴ PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8, s.148

⁵ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

⁶ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, dále jen jako Listina základních práv a svobod

⁷ Článek 39, Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, dále jen jako Listina základních práv a svobod

mezinárodních smluv, které se Česká republika rozhodla kontrahovat jako závazné.

Při pochybnostech zda-li mají přestupky ústavně právní základ, by musel být popřen fakt, že Ústavní soud i správní soudy respektují obecné zásady soudního trestání. Kdy i ústavní soud rozhoduje o porušení práv a ústavnosti při zkoumání rozhodnutí, která se dotýkají správního práva. Ústavní soud také přezkoumává porušení Ústavy a Listiny základních práv a svobod, které se také dotýkají odpovědnosti za přestupky.

Budeme-li chtít ukázat exemplární příklad zakotvení správního trestání v Ústavě, stačí se podívat do článku 2 odst. 3, který říká: „Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.“ Přestupky také lze trestat pouze v případech a mezích, které jsou uloženy zákonem. Rozsáhleji však tuto ústavněprávní problematiku můžeme najít v Listině základních práv a svobod.

Především v části, která se obecně věnuje soudní ochraně. Nejobecněji je však upravena již v článku 2. odst. 2., jenž nám říká téměř totéž, co článek 2. odst. 3 Ústavy. Následující články, především články týkající se přímo soudní ochrany, tudíž články 36, 37 a 38 Listiny základních práv a svobod se svoji obecností také dotýkají řízení o přestupcích. Díky tomu všemu lze jednoduše dovodit, že Ústava a listina základních práv a svobod jsou základním pramenem práva v oblasti přestupků.

V ústavně právním základu také nalezneme základní zásady trestání, o nichž bychom se také měly alespoň zmínit neboť i pro základy odpovědnosti jsou důležité. Vyjadřují základní idey, kterými se řídí správní trestání. Zajišťují tak základní formu a základní rámec toho, jak by mělo řízení fungovat a jaký je základní právní rámec všech osob, které se ho účastní.

Základním principem trestního práva je *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*. V překladu to sice znamená, není trestného činu bez zákona a není trestu bez zákona, ale tím že i správní delikty jsou protiprávní a porušují právo stejně jako trestné činy, jen v rozdílné dimenzi práva, pak tuto zásadu lze vztáhnout i na správní delikty. V této zásadě jsou vyjádřeny základní požadavky. Jde o požadavek písemné formy v našem právním řádu neboli *scripta*. Druhou

z nich je jasné a určité vyjádření v právní normě tak aby to bylo pochopitelné i pro laiky, certa. Dalším je zákaz retroaktivity, praevia a na ni navazující zákaz analogie v neprospěch pachatele, stricta.⁸

Druhou ze základních zásad je princip rovnosti. Samozřejmě, že se jedná o rovnost osob se zákazem diskriminace, ale jedná se především o rovnost jednotlivců v jejich procesních i hmotných právech. Dalším z principů je subsidiarita trestní represe, která požaduje, aby ke správnímu trestání došlo teprve ve chvíli, kdy nelze užít jiného mírnějšího prostředku práva. Stejně jako u všech řízení, i zde je požadavek principu řádného zákonného procesu. Možnost někoho stíhat lze pouze zákonem stanoveným způsobem a prostředky, které jsou zákonem stanoveny.⁹

Pak je zde také jedna ze základních zásad ovládající všechna řízení, kterou je zásada ne bis in idem, kdy lze člověka stíhat pro konkrétní skutek pouze jednou. A jednou z nejdůležitějších základních zásad je zásada presumpce nevinny, která je stěžejní i v trestním řízení. Jejím jádrem je myšlenka, dokud není nad osobou vyřčeno pravomocné odsuzující rozhodnutí, hledíme na ni, jako by byla nevinná. Vina, která je obviněnému kladena, musí být správním orgánem dokázána řádným a zákonem povoleným způsobem. Ten kdo je obviněn ze spáchání přestupku nesmí být nijak donucen k tomu, aby vypovídal nebo snad přiznal vinu. Rozhodnutí se musí samozřejmě zakládat na řádně zajištěných podkladech, které potvrzují, že skutek se stal, spáchala jej osoba obviněná a takové jednání naplnilo znaky skutkové podstaty daného přestupku. V případě pochybností i po dokončení dokazování nelze uznat obviněného vinným. Nestranné a nezaujaté jednání ze strany správního orgánu je zákonnou podmínkou pro bezvadné řízení.¹⁰

Mezinárodní právo a právo Evropské unie

Další pramen práva, který lze použít jsou mezinárodní smlouvy. Podle článku 10 Ústavy jsou pro české právo závazné ty smlouvy, které jsou po souhlasu Parlamentu ratifikovány a následně stanou pro náš právní řád

---

⁸ MATES, Pavel. Základy správního práva trestního. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2015, 204 s. ISBN 978-80-7400-567-1., s. 24

⁹ MATES, Pavel. Základy správního práva trestního. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2015, 204 s. ISBN 978-80-7400-567-1., s. 27

¹⁰ MATES, Pavel. Základy správního práva trestního. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2015, 204 s. ISBN 978-80-7400-567-1., s. 29

závaznými. Je-li zákon slovně v rozporu s mezinárodní smlouvou, pak má smlouva přednost a použijí se slova mezinárodní smlouvy.

Již nedílnou součástí našeho právního řádu se také stalo právo Evropské unie, které samozřejmě velice ovlivnilo náš právní řád. Už v SEU¹¹ je zmíněné přijetí opatření a aktů Evropské unie, které napomohou ke sjednocení právních řádů a následné splnění cílů smyslu Evropské unie. Nejdůležitější části evropského práva, které se dotýkají přestupků, jsou nařízení a směrnice. Avšak nesmíme také zapomínat na soudní rozhodnutí Soudního dvora EU i ta jsou pro nás důležitým vodítkem při vlastním rozhodování, jelikož mají sjednocovat judikaturu.¹²

Nařízení je nejčastější akt Evropské unie, který se promítá do správního práva. Jsou přímo závazná a aplikovatelná, což z nich dělá také velmi oblíbený prostředek pro určování povinností smluvních států. I když v rámci evropského práva a to ani ve světlech nařízení nelze obecně formulovat správní delikt. A to především kvůli respektování obecné zásady „nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege“, kdy nerespektování jí by bylo v rozporu s právem evropské unie, ale především by to bylo v rozporu s ústavním pořádkem České republiky. Avšak pokud bude porušení skutkové podstaty nařízení správním deliktem, je třeba jeho vyvěšení v našem úředním jazyce v Úředním věstníku Evropské unie.¹³

Druhým důležitým právním aktem Evropské unie jsou směrnice. Jejich rozdíl od nařízení tkví v tom, že nařízení jsou přímo aplikovatelná. U směrnic je tomu trochu odlišně. Ty jsou závazné, ale nezáleží na způsobu jejich implementace do právního řádu daného státu, její způsob si už stát určí sám. Měla by vždy být vykládána ve smyslu a účelu, jakou ji Evropská unie propůjčila. I směrnice jsou závazné a za jejich porušení bude udělena sankce.

Správní právo sice není obecně příliš evropským právem ovlivněno, ale v části zvláštní je tomu již jinak. Především je zdůrazněno stíhání jednání, které je posouzeno jako správní delikt, směřující proti přímo použitelným předpisům

---

¹¹ Smlouva o Evropské unii

¹² PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8, s. 132

¹³ PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8, s. 133

evropského společenství. Nejen předpisy, ale i judikatura Soudního dvora Evropské unie jsou povinným návodem pro výklad právní úpravy i posouzení skutkových podstat.¹⁴ Základním pramenem, který je v rovině Evropského práva používán, je Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Jako stěžejní článek je označen 6 článek, kdy se jedná o právo na spravedlivý proces, dále např. článek 7 nebo článek 13.

Dalším významným pramenem je akt Rady Evropy o ochraně jednotlivců ve vztahu k aktům správy, který shrnuje základní práva, která jsou účastníku správního řízení přiznána. Stejně jako povinnost správního orgánu jej o takovém právu poučit. Dále jsou tu důležitá doporučení Výboru ministrů v oblasti diskreční pravomoci správních orgánů, které také souvisí se správním trestáním. Takových dokumentů je velice mnoho a bylo by nadbytečné se je tady snažit vyjmenovat.

Zákony

Základním a primárním zákonem je zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Ten nahradil dřívější přestupkový zákon¹⁵, který v našem státě platil více než 15 let a za tu dobu si prošel mnoha úpravami a více než 80 novelizacemi. Velmi fascinující je fakt, že jedna z posledních velkých aktualizací byla provedena rok před vyhlášením nového zákona o odpovědnost za přestupky. Tato novela byla odůvodněna tím, že v rámci novely by mělo být pružněji reagováno na problémy, které tehdejší úprava měla.¹⁶ I když se záměr zákonodárce nakonec nesetkal s úspěchem, jaký čekal, nebylo třeba to nijak znovu upravovat či to hlouběji řešit, když brzy po této novele nastoupila platnost a následně i účinnost zcela nového zákona, který zde máme i dnes.

Nový zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich přinesl spousty změn. Kdybychom se měli dotknout jen několika základních, které se týkají našeho tématu. Důležitou z nich je především zahrnutí právnických osob do zákona o odpovědnosti za přestupky, původní přestupkový zákon zahrnoval pouze osoby fyzické. Díky tomu se také odstranilo rozlišování přestupků fyzických

---

¹⁴ PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8, s. 134

¹⁵ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

¹⁶ STRAKOŠ, Jan: Zákon o přestupcích po novele – vybrané problémy (I.) in Správní právo. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016, roč. XLIX, č. 1/2016. ISSN 0139-6005.

osoba a správní delikt pro osoby právnické a fyzické podnikající.¹⁷ Je jich samozřejmě mnohem více, ale tyto dvě jsou takové stěžejní.

Podpůrně je zde pro správní trestání také správní řád, jakožto obecný zákon pro všechna správní řízení, mezi něž samozřejmě patří i řízení o přestupcích.

---

¹⁷ <http://www.hajduk.cz/zcela-nova-pravni-uprava-prestupku-jiz-od-pocatku-letosnich-prazdnin/>

Základy odpovědnosti za přestupek

Obecný úvod

Správněprávní odpovědnost je široký pojem, který pod sebe vtáhnul i pojetí správních deliktů, do kterých přestupek patří. Jedná se o takové delikty, o nichž nerozhoduje soud, nýbrž některý k tomu zmocněných správních orgánů. Jde o oblast, která se nazývá správní právo trestní. Jde o jediné právní odvětví, kromě trestního práva, které samo o sobě upravuje trestání.

Správní delikty můžeme rozdělit do tří základních kategorií. Jsou jimi přestupky, správní disciplinární delikty a správní pořádkové delikty. Nejčastějším spácháním jakéhokoliv z těchto správních deliktů je porušení veřejnoprávní povinnosti. Tyto delikty také na rozdíl od trestných činů objektivně i subjektivně vykazují nižší míru závažnosti. Stejně tak je můžeme rozdělit na delikty spáchané ve státní správě nebo samosprávě. Jádrem všech správních deliktů jsou přestupky, jedná se o oblast nejrozšířenější, co se týče páchaní takového jednání, a proto se jedná o oblast nejpodrobněji a nejkomplexněji upravenou.

„Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“¹⁸

Pojem přestupku je legálně vymezený v zákoně. Základním znakem přestupku je jeho protiprávnost. Což znamená, že musí být objektivně v rozporu s právní normou. Musí tak porušit nebo nesplnit právní povinnost uloženou zákonem. Jde o základní a obligatorní podmínku trestnosti daného deliktu. Tento znak jednání stojí vedle formálních a materiálních znaků přestupku, kterým se budeme věnovat později. Jistá unikátnost protiprávnosti tkví v tom, že je společná pro všechna protiprávní jednání. Má však nejbliže ke společenské škodlivosti. Ta je vyjádřena jako nezávislá entita, která není závislá na právní úpravě, avšak je důvodem pro právní úpravu. Čin, jenž je považován za škodlivý pro společnost, musí být upraven v zákoně, aby bylo možno za něj uložit trest. Rozdíl mezi ním a protiprávností je v tom, že protiprávnost musí vždy být trestná, kdežto společenská škodlivost je trestná, až v momentě kdy dosáhne určité intenzity.

---

¹⁸ §5, zákona č.250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Přestupky mají velice blízko k trestným činům, proto je třeba se podívat na to, v jakém případě se jedná o přestupek a kdy už jde o trestný čin. Již v zákoně je udáno, že přestupkem je ten čin, který zároveň není trestným činem a s tím musí zákon pracovat. Právní odpovědnost za spáchání trestného činu má přednost před odpovědností za přestupek. Trestný čin je pojat v zákoně formálním vymezením, kdy se zákonodárce rozhodl, že se toto striktní formální pojetí pokusí vyvážit zásadou subsidiarity trestní represe. Kdy se k potrestání za spáchání protiprávního činu v mezích trestního zákona má přistoupit, až tehdy, když nepostačuje potrestání dle jiného právního předpisu.¹⁹

K tomuto tématu se vyjádřil i Ústavní soud: „...ačkoli v trestním právu bezpochyby platí zásada subsidiarity trestní represe, vyjádřená v ustanovení § 12 odst. 2 tr. zák., tato má relevanci pouze ve vztahu k případům, kdy je možné jednání pachatele nepostihovat trestněprávními nástroji. Ústavní soud zdůrazňuje, že princip subsidiarity trestní represe nelze chápat tak, že trestní odpovědnost je vyloučena vždy, pokud existuje paralelně nějaký jiný druh odpovědnosti za protiprávní jednání, např. odpovědnost občanskoprávní, pracovněprávní, přestupková nebo kázeňská. V úvahu tedy obecně přichází souběžné nastoupení trestní odpovědnosti spolu s dalším druhem odpovědnosti. Trestní odpovědnost je vyloučena jen tehdy, lze-li uplatněním jiného druhu odpovědnosti dosáhnout splnění všech funkcí vyvození odpovědnosti, tj. naplnění cíle reparačního a preventivního, a přitom funkce represivní není v daném případě nezbytná...“²⁰

Pokus

Nově je také v zákoně upraven i pokus přestupku, což přejímá i jistou část vývojových stádií z trestního zákoníku. Na rozdíl však od trestných činů, příprava k přestupku není možná. Tím, že přestupky jsou obecně nižší společenské škodlivosti, nelze někoho trestat za pouhou přípravu k němu, když i u trestného činu je příprava trestná pouze u zvlášť závažných zločinů a u těch trestných činů, kde to zákon přesně stanovuje.

I pokus je vymezen v zákoně a pro jeho naplnění musí být splněny zákonem dané podmínky. Předně musí být splněna podmínka, že jednání musí

---

¹⁹ §12, odst. 2, zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku

²⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 28. července 2014, sp. zn. I. ÚS 1521/14

přímo směřovat ke spáchání přestupku. Jednání, které započne a směřuje k dokonání přestupku, musí naplňovat znaky skutkové podstaty některého z přestupků. Může se jednat i o jednání, které je pro dokonání přestupků nezbytné, ať už ve formě odstranění překážek nebo působení na hmotný předmět útoku.

Stejně tak zde musí být úmysl ho spáchat. Ačkoliv se obecně u přestupků předpokládá zavinění z nedbalosti, pro to aby se jednalo o pokus, zde musí být úmyslné jednání. Což samozřejmě platí pouze pro fyzickou osobu, neboť u osoby právnické a fyzické podnikající osoby je odpovědnost objektivní, tedy nehledí se na zavinění. Tomto případě, není třeba úmyslu ani u pokusu. Pokus je složitý především z hlediska dokazování. Je velmi problematické dokázat, zda-li k pokusu došlo či se jednalo pouze o náhodu, když k dokonání nedošlo.

Je však důležité zmínit, že v případě pokusu nedošlo k dokonání jednání. Nejčastěji se jedná o překážku, která je nezávislá na vůli pachatele.

Trestný je pokus pouze v momentě, kdy je tak stanovena ve zvláštním zákoně. Snažíme se tak chránit zákonem chráněný zájem i v případě, kdy k dokonání nedošlo, ale bylo zde reálné nebezpečí, že k následku dojde. A pachatel chtěl, aby k dokonání přestupku došlo. Nejčastěji se jedná o přestupky proti majetku nebo přestupky v souvislosti s ochrannou utajovaných informací.

U předčasně dokonaných přestupků není pokus možný, neboť ty jsou ve stádiu pokusu již dokonány. Stejně tak je pokus znemožněn u nedbalostních přestupků. I zde se zákonodárce inspiroval trestním zákoníkem a přejal také zánik trestnosti pokusu ve svých zákonných ustanoveních. Snaží se tak stejně jako v případě trestního práva odradit pachatele od jeho snahy dokonat protiprávní jednání. I k zániku trestnosti je třeba splnit určité podmínky.

Pachatel musí od jednání dobrovolně upustit. Jednání musí být skutečně dobrovolné, z vlastní iniciativy a vůle. Společně s tím musí být splněna také podmínka toho, že odstraní nebezpečí, které vzniklo jeho jednáním.

Je trestná stejně, jako kdyby bylo jednání dokonáno. Správní orgán však k tomuto faktu přihlédne při stanovení výše a druhu trestu. Musí při tomto

přihlížení také brát v potaz všechny další okolnosti, které k pokusu patří. Může se jednat o míru přiblížení se k dokonání činu nebo důvodu nedokonání jednání.²¹

Pokračování v přestupku a přestupky trvající a hromadné

Obecný úvod

Ne vždy je protiprávní jednání spácháno v jeden okamžik. Někdo je k tomu potřeba kratší nebo delší časový úsek. I jednání, které trvá delší dobu, může být z pohledu práva jedním protiprávním jednáním, jedním přestupkem. Z hlediska práva se jedná o jeden skutek, nelze jej kvalifikovat jako vícečinný souběh ani recidivu.

Ačkoliv nebyly v předchozím zákoně výslovně upraveny a některými byla tato kategorie přestupků zpochybněna, když jí chyběl zákonný podklad. Avšak judikatura dokázala toto mínění vyvrátit a i bez dalšího prokázala užitečnost těchto typů přestupků ve své judikatuře i bez formálního podkladu v zákoně.

Pro samotné procesní projednání protiprávního činu je velmi důležitým kritériem zjistit dobu, kdy byl čin spáchán. To má váhu z hlediska delikt ní způsobilosti pachatele nebo určení časové a místní působnosti zákonů. Jedná se také o důležitý aspekt pro posouzení jednání a jeho následnou právní kvalifikaci. Je zapotřebí zhodnotit všechny souvislosti mezi samotnými dílčími jednáními i správné zhodnocení závažnosti dané činnosti a dalších aspektů, které by neměly být opomenuty.

V případě trestního práva, z něho jsou tyto instituty také přejaty, se jedná o obecnou kategorii pro přezkoumání naplnění skutkové podstaty a tím určení následné výše trestu. Přestupkový zákon se tím inspiroval a sám upravil definice tohoto druhu přestupků v zákoně.

K tomu se vyjádřila i důvodová zpráva k zákonu o odpovědnosti za přestupky: „Z důvodu právní jistoty a předvídatelnosti práva pro adresáty právních povinností, jejichž porušení je znakem skutkové podstaty přestupku, se do návrhu výslovně doplňují v § 7 až 9 definice pokračování v přestupku, trvajícího a hromadného

---

²¹ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 100

*přestupku, které jsou v současnosti analogicky dovozovány z trestního práva hmotného a judikatury.*²²

Zákon se o tomto druhu přestupků zmiňuje na více místech, než jen tam kde jsou upraveny jejich zákonné definice. Jedná se o důležité instituty v oblasti časové působnosti nebo jako důležitý bod v běhu promlčecí doby.

Pro základní posouzení toho, zda-li jde o pokračování v přestupku nebo jde o přestupek trvajícím či hromadným je potřeba posoudit několik bodů. Prvním z nich je doba ukončení jednání. V případě pokračování v přestupku je jednání ukončením posledního dílčího útoku. U přestupku trvajícím se jedná o moment, kdy je odstraněn protiprávní stav a přestupku hromadného jde o chvíli ukončení posledního útoku.

Jako další takový bod je časová působnost. K tomuto bodu se poměrně pěkně vyjádřila důvodová zpráva: „*Pro zvýšení právní jistoty a předvídatelnosti práva je výslovně stanoveno, který zákon se použije, pokud se právní úprava změní během spáchání pokračujícího, hromadného a trvajícím přestupku. Na to pak navazuje úprava v ustanovení o určení druhu a výměry správního trestu, kde je řečeno, že u pokračujícího, trvajícím a hromadného přestupku se přihlédne k tomu, zda k části jednání, jímž je přestupek spáchán, došlo za účinnosti zákona, který za přestupek stanovil správní trest mírnější než zákon, který je účinný při dokončení jednání, jímž je přestupek spáchán.*“²³

Osoba je odpovědná za jednání v těchto typech přestupků pouze v období, kdy byla právně odpovědná. Myslí se tím obecná odpovědnost fyzické osoby i právnické osoby. Počátek promlčecí doby je stanoven na den, který následuje po dni, kdy bylo ukončeno protiprávní jednání. A tímto dnem je u pokračujícího přestupku den, kdy bylo dokončeno poslední dílčí jednání. U přestupku trvajícím odstraněním protiprávního jednání a hromadných přestupků jde o poslední útok. Z hlediska práva se jedná o jeden skutek, a proto pro něj běží pouze jedna promlčecí doba.

Již z podstaty věci je lze spáchat na více místech, kdy tedy nemáme jedno místo spáchání protiprávního jednání, ale takových míst činů je více. Místo činu je

---

²² Vládní návrh zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, sněmovní tisk č. 555, s. 147

²³ Vládní návrh zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, sněmovní tisk č. 555, s. 136

důležité především z hlediska určení orgánu, který bude místně příslušný k jednání, ale také je někdy důležitým faktorem pro samotnou kvalifikaci činu.

Pokračování přestupku

Zákonná definice pokračování přestupku zní: „*Pokračováním v přestupku se rozumí takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují skutkovou podstatu stejného přestupku, jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení, blízkou souvislostí časovou a souvislostí v předmětu útoku.*“²⁴

Stejně jako většina institutů přejatých z trestního zákona, je i tento ve své definici velmi podobný definici z trestného zákona. Ačkoliv tady je jedna pozoruhodná rozdílnost. V zákonné definici pokračování dle trestního zákona jsou použita slova „byť i v souhrnu“, což odlišuje pokračování přestupku a trestného činu. Což znamená, že v případě přestupku musí každý z dílčích útoků naplnit všechny znaky skutkové podstaty přestupku, což je důležité pro správnou kvalifikaci protiprávního jednání.

Proto, aby se mohlo jednat o pokračování v přestupku, musí tak být splnění kumulativně zákonem stanovené podmínky. Vždy musí být naplněny znaky skutkové podstaty téhož přestupku. Dále je pokračování podmíněno souvislostí v předmětu útoku dílčích útoků. Není tím myšlena samozřejmě tatáž věc, nýbrž musí jít stejný objekt individuální.

Další z podmínek, jež musí být splněny je nutnost vést útok stejným nebo obdobným způsobem provedení. Již z povahy věci se musí jednat o činnost, která je si podobná, ne však nutně identickou. Společně s tím musí být naplněn znak blízké časové souvislosti. Jde o časovou kontinuitu, která z hlediska zákona musí být splněna. Z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vyplývá, že: „*Vzhledem k tomu, že je vyžadována "blízká" časová souvislost mezi jednotlivými útoky, půjde zpravidla o několik dnů či týdnů, výjimečně měsíců.*“²⁵

A jako poslední podmínka musí být splněn jednotný záměr pachatele protiprávního jednání. Již od prvního dílčího jednání musí mít pachatel alespoň hrubou představu o svých záměrech. Musí tak jít o vůli pachatele.

---

²⁴ §7, zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

²⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. února 2014, 4 Ads 123/2013-23

V případě fyzické osoby je všechno nad slunce jasné, trochu problematická se v tomto ohledu zdá být právnická osoba. Je zde namítáno, že uměle vytvořený subjekt, kterým právnická osoba bezpochyby je, nemůže mít vůli k tomu, aby naplnila zákonné podmínky pro trvání. Společně s tím je také namítána objektivní odpovědnost právnické osoby. V tomto ohledu je však protiargumentem fakt, že za právnickou osobu jednájí vždy osoby fyzické, které vůli vytvářejí. Stejně jako nelze spojovat pojmy zavinění a záměr. Kdy zákonodárce takové diskuze zjevně předvídal, neboť v zákoně sám stanovil, společná ustanovená pro osoby fyzické, právnické i fyzické podnikající. Z toho lze logicky vydedukovat, že se tento institut vztahuje právě i na právnickou osobu.

Literatura se shoduje ve faktu, že k pokračování není třeba zavinění úmyslného, ale pokračování se lze dopustit i u ryze nedbalostních přestupků. V řízení je však nutno prokázat jednotný záměr. Je zde mnoho okolností, které pomohou určit, zdali tam jednotný měr byl či nebyl, ale stejně jako vše co se dokazuje, musí být zhodnoceny komplexně. Pokračování v přestupku, jako jednání není ani vázáno na konkrétní skutkové podstaty.

V případě ukládání trestu, je trest uložen za jeden přestupek, tedy za jedno protiprávní jednání. Jak již bylo zmíněno, nejedná se ani o recidivu ani o vícečinný stejnorodý souběh. Samozřejmě, že je při rozhodování přihlédnuto k množství dílčích útoků, jejich závažnosti i délce doby páchání. O pokračování se vede jedno přestupkové řízení o jednom protiprávním skutku, nejde o společné řízení ve smyslu §88, zákona o odpovědnosti za přestupky. Při ukládání samotného trestu se neukládá společný trest, v případě, že by některý z dílčích útoků vyšel najevo, až po pravomocném rozhodnutí za ostatní dílčí útoky jako je tomu v rovině trestního práva. V rámci správního řízení nejde použít analogicky obdobný postup a v případě zahájení řízení o pozdějším dílčím útoku by muselo být řízení zastaveno, protože v případě pokračování se ukládá pouze jeden trest za jedno jednání v tomto případě a je tak vytvořena překážka věci rozhodnuté (ne bis in idem).

Zákon o odpovědnosti za přestupky neupravuje okamžik, ve kterém je určen okamžik, kterým je odděleno jedno pokračující protiprávní jednání od dalšího. V tomto případě se použije analogicky trestní řád. Ten tento okamžik upravuje, jako moment, kdy je proti osobě zahájeno trestní stíhání. V případě

analogického použití by se v případě řízení o přestupku myslel úkon oznámení o zahájení řízení o přestupku ve světle §78, zákona o odpovědnosti za přestupky.²⁶

Jako typický příklad lze použít krádež alkoholu v obchodě pro to, aby se pachatel mohl opít se svými přáteli. Učiní tak tři páteční večery za sebou. Každý páteční večer ukradne alkohol v hodnotě 1000kč, kdy za tři týdny to bude 3000kč a tudíž bude stále splňovat podmínky přestupku. Vedení dílčích útok sleduje stále stejný záměr, což je pití s přáteli, díky čemuž to splňuje podmínky pro pokračování v přestupku.

Trvající přestupky

V zákoně uvedená definice trvajícího přestupku se skýtá v §8, zákona o odpovědnosti za přestupky: „*Trvající přestupek je takový přestupek, jehož znkem je jednání pachatele spočívající ve vyvolání a následném udržování protiprávního stavu nebo jednání pachatele spočívající v udržování protiprávního stavu, který nebyl pachatelem vyvolán.*“

Základním znkem trvajícího přestupku je udržování vyvolaného protiprávního stavu. Nezáleží na tom, zda-li pachatel protiprávní stav sám vyvolal nebo vznikl bez jeho zavinění. Tento stav trvá nepřetržitě, až do jeho skončení. Musí zde být splněna podmínka trvání jednání pachatele, ať ve formě konání nebo opomenutí. Pokud nám trvá následek, ale chybí trestné jednání, nemůže jít o trvající přestupek.

Jedná se typicky o majetkové delikty, např.: podvod nebo ničení a poškozování cizí věci. Přičemž musí být nepřetržitě naplňována skutková podstata přestupku. V případě společenské škodlivosti u trvajících přestupků, ta nekončí s dokonáním jednání, ale trvá tak dlouho jako udržování protiprávního stavu. Při ukládání trestu se k této míře společenské škodlivosti přihlédne.

Je velice obtížné rozlišovat rozdíly mezi pokračujícím a trvajícím přestupkem. Ani judikatura není v tomto ohledu jednotná. I odborníci někdy váhají nad tím, o jaký druh jednání se jedná. Ne plně spolehlivým, ale častým

---

²⁶ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 119

návodem je použití vidu nedokonavého v popisu objektivní stránky, např.: užívá, drží, omezuje.²⁷

Trvající protiprávní jednání je nejčastěji konáno opomenutím, nikoliv konáním. Jde o opomenutí povinnosti něco ohlásit či oznámit, např.: osoba opomněla odevzdat řidičský průkaz po nabytí právní moci rozhodnutí o zákazu činnosti řízení motorových vozidel.²⁸ V některých případech je protiprávní stav započat konáním, ale jeho následné udržování je samotná pasivita dané osoby, která opoměla protiprávní stav odstranit. Může se například jednat o situaci, kdy pachatel neoprávněně získá nebo si opatří nějakou věc v rozporu s právem a následně opomene napravit protiprávní stav, ať již získáním dodatečného povolení nebo zničení věci.

Jedním z klasických příkladů pro trvající přestupek je užívání stavby bez kolaudace ve smyslu § 178, odst. 1, písm. f) stavebního zákona, zákon č. 183/200 Sb..²⁹

Hromadné přestupky

Poslední kategorií v této trojici jsou přestupky hromadné, které jsou v zákoně definovány v §9, zákona o odpovědnosti za přestupek: „*Hromadný přestupek je takový přestupek, u kterého zákon vyžaduje pro vznik odpovědnosti za přestupek více útoků spojených společným záměrem.*“

I zde je zapotřebí se držet subjektivní i objektivní souvislosti. Musí se jednat o více útoků, které jsou spojeny společným záměrem, kdy je přímo v zákoně vyjádřena potřeba mnohosti útoků. V případně samostatného útoku, není naplněna skutková podstata a nejde tak o přestupek. Jedná se o institut téměř se nevyskytující v naší právní úpravě. Příkladem může být např.: přestupek dle §44 odst. 1 písm. d) zákona č. 61/1968 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, spočívající v tom, že osoba neoprávněně vyrábí a zpracovává

---

²⁷ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové restupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 121

²⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. března 2016, čj. 7 As 21/2016-29

²⁹ v rozporu s § 119 odst. 1 užívá stavbu bez kolaudačního souhlasu nebo kolaudačního rozhodnutí, nebo takové užívání umožní jiné osobě

výbušiny nebo sobě či jiné osobě opatří prostředky je jí výrobě, výzkumu či vývoji.³⁰

Formální a materiální znaky přestupku

Formální znaky

Na základě legální definice v zákoně je již snadno patrné, že přestupky jsou v našem právním systému vymezeny formálním pojetím. Úpravu formálních znaků nalezneme nejen v zákoně o odpovědnosti za přestupky, ale také u jeho blízkého kolegy, v zákoně o některých přestupcích. Je to vázáno na to, že oba znaky vymezují skutkové podstaty přestupků. Protože formálními znaky přestupků jsou znaky skutkové podstaty. Ty v sobě čítají objekt, subjektivní stránku, subjekt a subjektivní stránku. V každé skutkové podstatě musí být individuálně vymezeny.

Prvním ze znaků je objekt. Je vymezený jako jevy nebo společenské vztahy, proti nimž je jednání pachatele namířeno. A právě tyto jevy a společenské vztahy jsou zákonem chráněny. Jak již bylo řečeno, jedná se nejčastěji o delikty, kde je nějakým způsobem porušena povinnost ve veřejné správě. Tyto obecně vymezené objekty, jsou v literatuře nazývány jako objekt obecný, kdy se jedná o takové jednání, které porušuje výše zmíněné zákonem chráněné statky, ale ty nejsou narušeny v takové míře, aby se jednalo o trestný čin.

Vedle objektu obecného stojí objekt individuální, což je již konkrétní společenský zájem, který je jednáním pachatele porušen. Nejčastěji se jedná o vymezený úsek veřejné správy nebo či jeho odvětví.

K tomu všemu lze ještě vymezit objekt druhový. V naší stávající právní úpravě je můžeme vymezit jako přestupky proti pořádku ve veřejné správě, přestupky proti veřejnému pořádku, přestupky proti občanskému soužití či přestupky proti majetku. Dalo by se říci, že objekt druhový nám kopíruje jednotlivé paragrafy v zákoně o některých přestupcích.³¹

Druhým znakem skutkové podstaty je objektivní stránka. Jedná se již o ono tolik zmiňované protiprávní jednání a na něho navazující následek, kdy mezi

---

³⁰ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 122

³¹ FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 26

konkrétním protiprávním jednáním a následkem musí existovat kauzální nexus neboli příčinná souvislost. Jednáním je obvykle myšleno porušení povinnosti, která přímo vyplývá ze zákona nebo její porušení je zákonem upraveno. Kromě samotného jednání se může jednat i takovou formu nejednání, která se nazývá opomenutí. Kdy k porušení povinnosti dochází v momentě, kdy daná osoba měla něco konat a tím, že tak nekonala, porušila právní povinnost.

Škodlivým následkem je samotné porušení povinnosti, které se ne vždy projeví na nějakém materiálním statku. S tím společně souvisí také příčinná souvislost. Ke konkrétnímu jednání se vždy snažíme připojit konkrétní následek, který byl jednáním způsoben. Za přestupek však nelze považovat jednání, které vylučuje odpovědnost za přestupek, tedy jednání v krajní nouzi nebo nutné obraně.

Dalším z formálních znaků je subjekt. Základním předpokladem, proto aby se někdo mohl stát subjektem přestupku, je jeho deliktní způsobilost. Tím je předpoklad toho, že může být odpovědný za jednání a následek, který způsobí a následně nést za toto jednání právní důsledky. Zákonná úprava nám vymezuje tři základní subjekty. Jsou jimi fyzické osoby, právnické osoby a fyzické podnikající osoby. V případě fyzické osoby se v základu jedná o naplnění podmínky přičetnosti a dosažení zákonem stanoveného věku. Není tak odpovědná osoba, která v době spáchání přestupku nedosáhla věku patnácti let, anebo spáchala přestupek ve stavu nepřičetnosti. Avšak stav nepřičetnosti si osoba nesmí, byť i z nedbalosti, přivést sama požitím alkoholické či návykové látky.

Zákon ani nevyloučil možnost toho, aby subjektem byl někdo jiný než osoba tuzemská. Jedná se tak v případě, kdy cizí osoba spáchala přestupek na území České republiky. To nelze samozřejmě uplatit u osob, které požívají některého z druhu výsad či imunit dle mezinárodního práva nebo zákona. Stejně tak jsou z této působnosti vyloučeny osoby, které podléhají speciální pravomoci. Například se jedná o příslušníky bezpečnostních sborů nebo osoby ve výkonu trestu odnětí svobody či zabezpečovací detence. Pokud však přestane být ve vztahu k příslušnému speciálnímu zákonu, bude jeho jednání projednáno jako přestupek. V případě poslanců či senátorů může být jejich jednání posuzováno

jako přestupek pouze ve chvíli, kdy nežádají, aby jejich jednání bylo projednáno v disciplinárním nebo kárném řízení podle zvláštních právních předpisů.³²

Subjektivní stránku přestupku tvoří zavinění a z něho vyplývající vnitřní vztah pachatele ke spáchanému jednání. Zavinění je vyžadováno pouze u fyzických osob, u osob právnických a fyzických podnikajících je odpovědnost za jejich jednání objektivní, tudíž na zavinění se zde nehledí.

Zavinění lze obecně rozdělit na zavinění úmyslné a nedbalostní. Úmysl můžeme dále dělit na úmysl přímý a nepřímý. Úmysl přímý, kdy osoba chce spáchat protiprávní jednání a je srozuměna s tím, že její jednání odporuje zákonu. V případě nepřímého úmyslu jde o jednání, kdy pachatel směřuje svým jednáním proti zákonu a v případě jeho porušení je s tím srozuměn. Nedbalost pak dělíme na vědomou a nevědomou. V případě nedbalosti vědomé, osoba věděla, že svým jednáním může porušit zákonem chráněný zájem a způsobit škodlivý následek a bez přiměřených důvodů spoléhala, že k následku nedojde. V případě nedbalosti nevědomé pachatel neví, že se svým jednáním může dopustit protiprávního činu, ačkoliv vědět mohl a měl. Pokud zákon nestanoví jinak, u fyzických osob postačuje zavinění z nedbalosti.

V případě právnické osoby je hlavním kritériem přičitatelnost. Přičitatelností je myšleno jednání fyzické osoby, které lze připsat právnické osobě. K tomu je obvykle třeba nejčastěji vztah k právnické osobě, běžně je to pracovněprávní vztah, kdy osoba jednala v přímé souvislosti s činností právnické osoby nebo porušila povinnost, která byla právnické osobě uložena. Může se také jednat o jednání v zájmu právnické osoby nebo v její prospěch.

Fyzická podnikající osoba je pachatelem přestupku, pokud k protiprávnímu jednání došlo v souvislosti s podnikáním nebo jeho přímé souvislosti. Stejně jako u právnické osoby je zde přičitatelnost jednání. Ta je téměř identická s tou, která je u právnické osoby. Inspirace přičitatelnosti je v zákoně o odpovědnosti právnických osob. Kdy není orgán povinen vyšetřovat, které konkrétní osobě, lze jednání za právnickou nebo fyzickou podnikající osobu přičíst. Obzvlášť v případech, kdy je naprosto zjevné, že jednání, které porušilo

---

³² FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 28

zákon, bylo uskutečněno při činnosti právnické osoby nebo osoby fyzické podnikající.³³

Materiální znaky přestupku

Přestupek je pojem, který je legálně a formálně definovaný zákonem. Formální vyjádření přestupku je upraveno materiálním korektivem. K tomu, aby byla naplněna odpovědnost za přestupek, nám nepostačuje pouze naplnění znaků uvedených zákonem, ale jednání musí vykazovat určitou míru společenské škodlivosti. A tímto materiálním znakem je právě společenská škodlivost.

Jeho hlavní význam tkví k možnosti odlišovat od sebe správní delikty a trestné činy, obzvláště tam kde jsou znaky obou jednání stejné. Společně s tím je také významná skutečnost, že tento materiální korektiv znemožňuje stíhat bagatelní jednání tedy ty přestupky, jejichž závažnost je naprosto minimální a následky téměř nulové.

Společenskou škodlivost můžeme rozdělit na obecnou, typovou a konkrétní. Obecná je kritériem pro rozdělení činů na základě jejich míry protiprávnosti a porušení právních povinností, u nás je to klasické rozdělení na trestné činy a přestupky.

Na ně navazuje společenská škodlivost typová, která rozděluje činy podle určitého typu škody, jenž způsobil následek určitého protiprávního jednání a za takové jednání určí také typ sankce, který by měl být uložen. V případě trestných činů se jedná o rozdělení na přečiny, zločiny a zvláště závažné zločiny. Přestupky tak mohou být pomyslně rozděleny na přestupky, závažné přestupky a zvláště závažné přestupky, což se do zákona nakonec nedostalo a máme tak oficiálně pouze jeden typ přestupků. Napomáhá to především k určení správné výši a druhu potrestání.³⁴

Poslední je konkrétní společenská škodlivost. Jedná se o spojení konkrétního pachatele s konkrétně spáchaným přestupkem. Skutková podstata jednoho přestupku může být naplněna více různými způsoby. Mohou být naplněny s různou intenzitou a různými úkony.

---

³³ FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 30

³⁴ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 99

Při rozhodování o jednání musí být orgánem zváženo, aby se protiprávní jednání drželo v mezích materiálních znaků. Samozřejmě, že musí být naplněny formální znaky přestupku, ale s nimi také musí být dosažen určitá míra společenské škodlivosti. Nejprve budou prozkoumány formální znaky protiprávního jednání a až následně bude zkoumána materiální stránka činu. Pokud společenská škodlivost nedosahuje potřebné míry, nebude se jednat o přestupek. Důležité je to hlavně v případech, kdy je hranice společenské škodlivosti na hraně a nadbytečný formalismus by byl nejen nespravedlivý, ale také nepřiměřený.

Materiální stránka se pak také odrazí v druhu a výši správní sankce. Na základě společenské škodlivosti orgán určí, jaký trest bude za protiprávní jednání nevhodnější a jaká výměra bude nejspravedlivějším potrestáním za porušení zákonem chráněného zájmu. V případě rozhodnutí o přestupku bude materiální znak hrát v samotném rozhodnutí roli pouze v momentě, kdy se jednalo o hraniční jednání. V odůvodnění si orgán obhájí míru společenské škodlivosti, kterou v jednání viděl a proč jej považoval za natolik škodlivý, aby o něm rozhodl jako o přestupku.

Odpovědnost fyzické osoby

Fyzická osoba je nejčastějším subjektem páchajícím přestupky. Fyzická osoba může být nejen pachatelem přestupku, ale také nepřímým pachatelem nebo účastníkem. Aby se fyzická osoba stala pachatelem přestupku, musí splnit všechny znaky, které přestupek má v zákoně. Společně se splněním podmínek, musí také fyzická osoba mít deliktní způsobilost. Deliktní způsobilostí se myslí dosažení určité rozumové a volní vyspělosti ve spojení s dosažením určitého věku.³⁵

Hledisko rozumové a volní vyspělosti je vázáno na schopnost ovládat svá jednání, což je složkou volní a také stejně tak posoudit následky svého jednání, což spadá do složky intelektuální. Obě tato hlediska musejí být splněna současně a to v době spáchání přestupku. Osoba, která má svobodnou vůli ve svém rozhodování, je způsobilá k tomu spáchat správní delikt.³⁶

---

³⁵ PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8, s. 266

³⁶ PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013.

Fyzická osoba, která je pachatelem správního deliktu, nemusí být jen občanem České republiky. Může samozřejmě jít o cizince, stejně jako o osobu bez státní příslušnosti. Kromě samozřejmě obecných znaků, může být někdy pachatel zúžen nějakou konkrétní vlastností, např. cizinec, stavebník a takové fyzické osobě se říká „zvláštní subjekt přestupku“ ve smyslu §12, zákona o odpovědnosti za přestupky.^{37 38}

Společně s tímto také souvisí pojem nepřímého pachatele. Jedná se o případy, kdy přestupek nespáchá pachatel osobně, ale skrze nějakou jinou osobu. Takovou osobu využije pro některý z důvodů, který zakládá nedostatek trestní odpovědnosti. Nejčastěji se jedná o případ, kdy je využita pachatelem osoba, která není trestně odpovědná z důvodu věku. Dalšími způsoby, jakým může nepřímý pachatel využít jinou osobu, jsou nepřičetnost nebo omyl. Také se může jednat o případ, kdy jiná osoba jedná v nutné obraně, krajní nouzi či jiné okolnosti, která vylučuje protiprávnost.³⁹

Nejobecnějším předpokladem pro samotnou odpovědnost za správní delikty je věk. Stejně jako v občanském, ale i trestním právu je hranicí takové odpovědnosti dosažení věku 15 let, kdy se myslí den následující po dni, kdy dosáhnul věku 15let. V tomto věku se předpokládá, že osoba má určitý stupeň zralosti, mravní a rozumové vyspělosti natolik, že je schopna posoudit důsledky svého jednání. V zákoně není tento předpoklad vymezen pozitivně, ale negativně.

40

Vzhledem k věku je důležitá doba, kdy byl skutek spáchán. U „klasického“ přestupku jde o okamžik, kdy byl čin dokonán. Bude-li se jednat o přestupek hromadný nebo pokračující je dobou spáchání okamžik posledního úkonu. U trvajících přestupků se jedná o chvíli, kdy byl odstraněn protiprávní stav. Jestliže byl však protiprávní stav započat před dosažením 15roku věku

---

Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8, s. 267

³⁷ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 124

³⁸ Zákon č. 250/2016 Sb. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

³⁹ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 124

⁴⁰ FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 35

pachatel a ukončen nebo poslední úkon činu byl spáchán po dosažení věku 15 let, je odpovědný za jednání, která nastala po dosažení požadovaného věku.⁴¹

Další významný milník je věková skupina mezi 15 a 18rokem věku. Tyto osoby nazýváme jako mladistvé. Zvláštní péče, která je věnována této skupině mladých osob, je hlavně v zájmu jejich zdravého rozvoje a správného vývoje jejich budoucnosti. V případě jejich potrestání se hledí především na jejich nápravu, aby následně v dospělosti vedly řádný život. Toto však neplatí pro osoby, které jsou mladistvými a zároveň osobami, které podnikají, pro ty není tato skupina osob určena.⁴²

Společně s tím je také související pojem osoby věku blízkého věku mladistvého. Ta je určena pro pachatele starší 18 let, ale zde se hledí na jejich celkovou mravní a rozumovou vyspělost. Jedná se o polehčující okolnost. Sice v zákoně není nikde vymezeno, jaký je nejvyšší věk, v kterém lze tuto skutečnost použít jako polehčující okolnost, avšak v rámci praxe se jedná o věk 20let.⁴³

Dalším důležitým předpokladem pro odpovědnost za spáchání správního deliktu je přičetnost. Zákon přičetnost přímo nedefinuje, ale kooperuje s vyvratitelnou domněnkou, tedy dokud není prokázána nepřičetnost, je osoba pokládána za přičetnou. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich v §19 však nepřičetnost nepřímo definuje.⁴⁴ Z toho se obecně dovozuje, že přičetnost má dvě základní složky. Tedy složku ovládací a složku rozpoznávací. Složka ovládací je schopnost člověka ovládat svá jednání. Složka rozpoznávací zahrnuje schopnost poznat, že člověk jedná protiprávně a chápat význam svého chování ve společnosti.⁴⁵

---

⁴¹ FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 36

⁴² FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 36

⁴³ FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 37

⁴⁴ „Nepřičetnost - Za přestupek není odpovědný ten, kdo pro duševní poruchu v době jeho spáchání nemohl rozpoznat protiprávnost svého jednání nebo své jednání ovládat; odpovědnosti se však nezbujuje ten, kdo se do stavu nepřičetnosti přivedl, byť i z nedbalosti, užitím návykové látky; návykovou látkou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobitelné nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.“

⁴⁵ FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 37

Poměrně častým důvodem nepřičetnosti je duševní porucha. Duševní porucha je obecně definována jako stav, který je vyvolán duševní nemocí nebo psychickou situací, který je odlišný od běžného stavu osob, které jsou v podobném věku a jsou stejného pohlaví s obdobným postavením a sociálním zázemím. V rámci duševní poruchy musí být osoba přijít alespoň o jednu ze složek (ovládací nebo rozpoznávací) nebo i obě. Avšak obecně duševní porucha jako taková nezavazuje pachatele odpovědnosti za spáchaný čin.⁴⁶

Přičetnost jako taková musí být vždy posouzena odborníkem v daném oboru. Ten kdo se do stavu nepřičetnosti uvedl sám úmyslně nebo v nedbalosti, ať požitím alkoholu nebo jiné návykové látky, ten nemůže být zbavený odpovědnosti za činy, které v tomto stavu spáchá. Stejně jako omezení ve svéprávnosti v rámci civilního řízení, nebude pro posouzení přičetnosti v rámci přestupků významné. Samozřejmě je třeba se této otázce v řízení o přestupcích intenzivně věnovat, avšak obecně nepřičetnost nezakládá.

Další složkou odpovědnosti za přestupek fyzické osoby je zavinění. Jedná se o obligatorní znak skutkové podstaty. Každý musí jednat zaviněně, proto aby mohla vzniknout odpovědnost za přestupek. Jedná se o subjektivní prvek a je vyjádřením vnitřního vztahu pachatele ke skutku. Stejně jako přičetnost má i zavinění dvě složky. Jde o složku volní a složku vědění. Složka volní se vztahuje na chtění a srozumění pachatele s tím, co dělá. Složka vědění nám naopak zahrnuje pachatelovo vnímání světa pomocí vlastních smyslů.⁴⁷

Zavinění můžeme nalézt ve dvou formách. Ve formě úmyslu nebo nedbalosti. Úmyslu můžeme ještě dále rozdělit na úmysl přímý a nepřímý. Úmysl přímý je situace, kdy pachatel věděl a chtěl způsobit následek. Úmysl nepřímý je však situací, kdy pachatel věděl, že může způsobit daný následek a byl srozuměn s tím, že následek může nastat.

Nedbalost také dělím ještě na dvě různé formy, nedbalost vědomou a nevědomou. Nedbalost vědomá je situace, ve které pachatel věděl, že může ohrozit nebo porušit zákone chráněný zájem, ale spoléhal na to, že se tak nestane. Nedbalost nevědomá je forma, ve které pachatel neví, že by mohl ohrozit či

---

⁴⁶ FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 38

⁴⁷ FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 38

porušit zákonem chráněný zájem, avšak to vzhledem ke svým poměrům a okolnostem vědět mohl a měl.⁴⁸

Míra opatrnosti, která je vyjádřena v zákoně slovy „bez přiměřených důvodů spoléhal“ nebo „vědět měl a mohl“, je judikována Nejvyšším správním soudem (dále jen NSS). Ten objektivní míru opatrnosti definuje takto: „*Co se týče objektivní míry potřebné opatrnosti, ta se žádá zpravidla od každého ve stejné míře. Jestliže není objektivní kritérium upraveno zvláštními právními nebo bezpečnostními předpisy či uznávanými pravidly, je nutno vyžadovat takovou opatrnost, jaká je přiměřená okolnostem a situaci, kterou pachatel svým jednáním sám vyvolal.*“⁴⁹

Pokud zákon nestanoví přesně, o jaký druh nedbalosti se má v případě protiprávního jednání jednat, může jít o nedbalost vědomou i nevědomou. Nedbalost nevědomá má nižší závažnost, než její druhá forma vědomá nedbalost. Není-li v zákoně stanoveno, jaká forma zavinění se ke spáchání přestupku předpokládá, postačuje zavinění z nedbalosti. V případě, že zákon výslovně stanoví nutno zavinění úmyslného, musí být úmysl v řízení prokázán, který nebude-li prokázán, pak nelze uplatnit odpovědnost za správní delikt.

V této souvislosti je také třeba se dotknout problematiky omylů v rovině přestupků. Omyl je řešen pouze v souvislosti s fyzickými osobami, neboť úzce souvisí se zaviněním. U osob právnických a fyzických podnikajících je jejich odpovědnost objektivní, tudíž se zde nehledí na zavinění a proto není nutné vztahovat je do oblasti omylů.

Obecně je omyl definován, jako nesoulad pachatelova vědění s realitou. Omyly dělíme ve dvou různých rovinách. První z nich je dělení na pozitivní a negativní omyl. Pozitivním omylem je chvíle, v níž je pachatelem nějaká skutečnost předpokládána mylně. Omylem negativním je skutečnost, kdy není pachatelem předpokládána určitá skutečnost nebo je pro pachatele neznámá. V druhé rovině je lze rozdělit na omyly skutkové nebo právní.

Náš právní řád umožňuje několik kombinací obou rovin omylům, které vytvářejí určité modely.

---

⁴⁸ FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 39

⁴⁹ Rozhodnutí NSS ze dne 13.3.2012, č.j. 1 As 22/2012

Prvním z nich je skutkový omyl negativní. Toho se dopustí ten, který nepředpokládá ani nezná okolnost, která je znakem přestupku. Je zde vyloučeno zaviněné úmyslné a vědomá nedbalost, ale spáchání je možné při nevědomé nedbalosti. Tato možnost není v našem právním řádu příliš proveditelná. Není zde mnoho přestupků, které předpokládají úmyslné zavinění, a když spáchá přestupek úmyslně, u něhož postačuje nedbalost, pak je odpovědný za takové jednání. Ale i tak lze najít příklad: dovoz zvířete z ciziny, u něhož hrozí přenos nakažlivé choroby a jeho dovozem se tak zvyšuje nebezpečí rozšíření v ČR.⁵⁰

Dalším je pak skutkový omyl pozitivní. Ten kdo při páčání protiprávního jednání předpokládá mírnější znaky a jeho vědomí je mylné, bude potrestán za předpoklad mírnějšího naplnění skutkové podstaty. Zde je potřeba naplnit privilegovanou skutkovou podstatu přestupku. Těch je u nás velmi omezené množství a není u nich zapotřebí zavinění úmyslného. Avšak v obecné definici se úmysl předpokládá a je tak vyloučena nedbalost. Někdy může jít o omyl, kdy někdo spáchá protiprávní jednání a při něm předpokládá okolnosti spáchání přísnějšího přestupku, pak bude potrestán pouze za pokus takového přestupku, pokud je v zákoně pokus označen za trestný. Avšak trestnost pokusu přestupku není v zákoně často uvedena, pak i tento institut je nepříliš často využívaný.

Zvláštním typem skutkového omylu pozitivního, je pak omyl v okolnostech vylučujících protiprávnost. Není jím vyloučeno spáchání z nedbalosti, ale úmyslně jej nelze spáchat. Pachatel v tomto případě mylně předpokládá, že jeho jednání naplňuje znaky okolnosti vylučující protiprávnost, ale není tomu tak.

Omyl právní je obdobně jako většina institutů v přestupcích přejatý z úpravy trestního zákoníku. O tom se již diskutovalo za platnosti a účinnosti předchozího zákona, ale nastalo tak až společně s novým zákonem. Právní omyl se vyazuje tím, že pachatel nemá právní vědomí o protiprávnosti svého jednání. V případně negativního omylu je vyloučeno zavinění nedbalostní i úmyslné. Osoba, která protiprávní jednání páčá, netuší, že její jednání je v rozporu s právem. Pokud se takového omylu nemohl objektivně vyvarovat, pak se jedná o omyl omluvitelný, pokud se mu však vyhnout mohl, jde o omyl neomluvitelný.

---

⁵⁰ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s.133

Zákon předpokládá v případě přestupků nejčastěji jednání z nedbalosti, a proto se nedbalost může skrývat i v jednání, kdy pachatel nevěděl, že porušuje zákonem chráněný zájem, ačkoliv vědět měl a mohl. V případě omylů se musí velmi pečlivě zkoumat všechny subjektivní i objektivní kritéria, zdali se jedná o omyl a jestli bylo možno se mu vyvarovat nebo ne.⁵¹

Fyzická osoba, která páchá protiprávní jednání a dopouští se tak přestupku se v zákoně nazývá pachatelem. Avšak ne vždy taková osoba jedná sama. Někdy je takových osob, pachatelů více a v takovém případě zde rozlišujeme spolupachatelství, nepřímé pachatelství a také organizátora, návodce a pomocníka.

Spolupachatelem je osoba, které společně s jinou osobou spáchá protiprávní jednání. Spolupachatelství není vázáno na společné jednání dvou fyzických osob, může jít i o spolupachatelství s osobou právnickou nebo fyzickou podnikající. Pokud však zákon ve skutkové podstatě vyjádří nějakou speciální vlastnost či způsobilost, může být spolupachatelem pouze taková osoba, která ji má. Někdy může zákon stanovit, že postačuje, pokud podmínku speciálního postavení splní pouze jeden ze spolupachatelů.⁵²

Stěžejní pro spolupachatelství je společné jednání více osob. Společné jednání nemusí být výslovně ujednáno, postačuje konkludentní dohoda, kdy v případě osob fyzických je nutný úmysl v protiprávním jednání. Znak společného spáchání jednání umožňuje spolupachatelství odlišit od souběžného pachatelství nebo pachatelství postupného, kdy osoby jednají nezávisle na sobě, bez předešlé dohody.

Každý z pachatelů nemusí naplnit všechny znaky skutkové podstaty, postačuje, aby naplnil pouze některý z nich. Při spolupachatelství odpovídá každý, jako by přestupek spáchal sám. Ke spolupachatelství a míře v jaké se protiprávního jednání účastnil, se přihlíží při určení druhu a výměry trestu za spáchaný přestupek.

---

⁵¹ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s.135

⁵² FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s.42

Po spolupachatelství můžeme mluvit o nepřímém pachatelství. Jedná se o situaci, ve které jedna osoba využije jinou osobu, aby místo ní spáchala protiprávní jednání, protože sama za takové jednání není z některého zákonného důvodu odpovědná. Nástrojem pro spáchání takového jednání nemusí být nutně pouze fyzická osoba, ale i osoba právnická. Pokud je zákonem stanovená speciální vlastnost či způsobilost pro naplnění skutkové podstaty, pak je i nepřímý pachatel musí naplnit. V praxi se nejčastěji využívají osoby neodpovědné pro věk, nepříčetnost, ale také i osoby, které mohou jednat v krajní nouzi nebo nutné obraně. Nejklasičtějším příkladem nepřímého pachatelství je, když rodič pošle svoje nezletilé dítě krást do obchodu.

Organizátor, návodce a pomocník jsou osoby, které se podílejí na spáchání přestupku a jsou odpovědny, pouze pokud bylo jednání dokonáno anebo se o něj minimálně pokusili. Jejich postavení je obvykle přímo úměrně závislé na hlavním pachateli. Oni sami jako pachatelé jsou odpovědno pouze v případech, v nichž tak přímo stanoví zákon. Stejně jako u předchozích je nutnost splnění speciální podmínky nebo způsobilosti či vlastnosti, v případě že to zákon vyžaduje.

Organizátorem je ten, který spáchání přestupku zosnoval nebo řídil, nesmí však být spolupachatelem. Jelikož ze všech tří těchto forem je společensky nejvíce škodlivé, v případě určení druhu a výměry trestu se jedná o přitěžující okolnost. V případě návodu jde o vzbuzení v druhém rozhodnutí pro spáchání protiprávního jednání. Jedná se nejčastěji o poučování, přemlouvání či poskytnutí rady. Je potřeba, aby návod směřoval ke konkrétnímu přestupku a určité osobě. Nemusí být plně konkrétní, stačí, aby byl načrtnut v základních rysech. Pomocník je osoba, která pomůže zjednodušit spáchání protiprávního jednání. Jedná se o podporu, kterou může konat v podobě psychické nebo fyzické. Domluva mezi pachatelem a pomocníkem musí být sjednána před spácháním protiprávního činu anebo při něm. Stejně jako návodu musí být směřováno ke konkrétní osobě a určitému přestupku.⁵³

O zániku trestnosti těchto institutů zákon přímo nemluví. Analogicky budou tedy použita ustanovení o zániku trestnosti pokusu přestupku. Pachatelem, který nebude potrestán, je tak ten, který zabránil spáchání protiprávního jednání.

---

⁵³ FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 44

Odpovídá tady každý, jako by spáchal protiprávní jednání sám, ale při výměře druhu a výše trestu se přihlédne k míře, v jaké se na spáchaném jednání podíleli.

Pak je zde ještě zákonný zástupce a opatrovník. Ten odpovídá za dodržování povinností osoby, za níž je odpovědný. Tato odpovědnost se vztahuje pouze na ty přestupky, u nichž je zákonem vyžadována speciální vlastnost nebo postavení pachatele. Nejčastěji jedná o přestupky vlastníka, kde je zapotřebí úprava ve speciálních zákonech. Kdy vlastníkem může být nezletilá osoba a zákonný zástupce nebo opatrovník v těchto věcech jedná za ni. V případě, že by porušil některou z těchto povinností, i když jedná za nezletilého, pak odpovídá za jednání on sám.⁵⁴

Odpovědnost právnické osoby

Odpovědnost právnické osoby je z velké části inspirována z oblasti trestního práva, jako většina institutů. Je tu však jedna zajímavá rozdílnost, která spočívá v odpovědnosti České republiky a územních samosprávných celků při výkonu veřejné moci.⁵⁵ V zákoně o odpovědnosti právnických osob je tato odpovědnost vyloučena, ale v zákoně o odpovědnosti za přestupky však toto vyloučení nenalezneme. Na rozdíl od fyzické osoby je právnická osoba uměle vytvořený útvar na základě právních předpisů, za kterým stojí právě nějaká fyzická osoba. Právnická osoba není upravena správním právem, její právní úpravu nalezneme v sektoru soukromého práva, přesněji řečeno v §20, odst. 1, občanského zákoníku.⁵⁶

Právnická osoba může mít spousty rozličných forem, v jakých se u nás vyskytuje, které nejčastější určují její vnitřní organizaci nebo určitý účel, který právnický osoba má mít. A stejně jako osoba fyzická musí splnit několik podmínek k tomu, aby mohla být subjektem, který může spáchat správní delikt.

Prvním z nich je právní osobnost, což znamená mít způsobilost k právům a povinnostem. Druhou z nich je způsobilost k právnímu jednání. Jde o možnost

---

⁵⁴ FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 45

⁵⁵ MATES, Pavel. Nad některými oblastmi nového zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Bulletin advokacie. 2016, roč. 60, č. 12. Dostupný z [www: <http://www.bulletinadvokacie.cz/nad-nekterymi-oblastmi-noveho-zakona-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-onich?browser=mobi>](http://www.bulletinadvokacie.cz/nad-nekterymi-oblastmi-noveho-zakona-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-onich?browser=mobi)

⁵⁶ Zákon č. 89/2012 Sb., §20, dost. 1: „Právnická osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnická osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.“

nabývat, pozbývat či měnit obsah práv a povinností, kterými je právnická osoba nadána ze své podstaty. Právnická osoba stejně jako osoba fyzická nemůže být zbavena způsobilosti k právnímu jednání. Lze jej však za určitých okolností a splnění podmínek zákonem omezit. Taková omezení se nacházejí především ve speciálních zákonech. Ačkoliv může být právnická osoba omezena ve způsobilosti k právnímu jednání, neznamená to, že je omezen výkon jejích výkonných orgánů

57

Společně s tím vším souvisí také organizační struktura právnické osoby, která zajišťuje její celkové fungování. Postavení právnické osoby v právních vztazích může být ovlivněno účelem, pro který byla právnická osoba vytvořena. Samozřejmě základní informace o právnické osobě, jako jsou název, sídlo nebo také její zápis ve veřejném rejstříku hrají důležitou roli v odpovědnosti právnické osoby.

Způsobilost právnické osoby k odpovědnosti za spáchání přestupků je přímo vymezené v zákoně o odpovědnosti za přestupky, kdy §20 zákona o odpovědnosti za přestupky ji definuje takto: *„Právnická osoba je pachatelem, jestliže k naplnění znaků přestupku došlo jednáním fyzické osoby, která se za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přestupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě a která porušila právní povinnost uloženou právnické osobě, a to při činnosti právnické osoby, v přímé souvislosti s činností právnické osoby nebo ku prospěchu právnické osoby nebo v jejím zájmu; za porušení právní povinnosti uložené právnické osobě se považuje též porušení právní povinnosti uložené organizační složce nebo jinému útvaru, který je součástí právnické osoby.“*⁵⁸

Vznik, zrušení a zánik právnické osoby je řešen především občanským zákoníkem.⁵⁹ Důležité však je, že právnická osoba vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku a zaniká dnem, kdy byla vymazána z veřejného rejstříku, zrušena právním jednáním nebo uplynutím doby nebo dosažením účelu či

---

⁵⁷ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 137

⁵⁸ §20, odst. 1, zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

⁵⁹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

rozhodnutím orgánu veřejné moci, což však nevypočítává všechny způsoby zániku právnické osoby.⁶⁰

Kromě běžně existující právnické osoby má také odpovědnost za přešupek i právnická osoba, která byla ustanovena, ale ještě oficiálně nevznikla. Je tím myšleno období mezi ustanovením a zápisem do veřejného rejstříku. Stejně tak je za přešupek odpovědná právnická osoba, která sice vznikla, ale soud rozhodl o její neplatnosti.⁶¹ Na odpovědnost právnické osoby nemá vliv fakt, že právnická osoba vstoupila do likvidace nebo je v úpadku.

Již z podstaty logiky věci nelze uvažovat o tom, že právnická osoba jako subjekt může být pachatelem přešupku. Za jednáním právnické osoby bude vždy stát konkrétní fyzická osoba, které můžeme přičíst jednání, které spojujeme s právnickou osobou. Ačkoliv to může být zvláštní i právnická osoba se může stát spolupachatelem přešupku.

Spolupachatelství je založeno na jednání více osob, které jednají za společným cílem spáchat přešupek. A to ať ve formě rozdělení jednotlivých úkolů pro spáchání protiprávního jednání nebo každý naplní skutkovou podstatu přešupku. Také každý může naplnit pouze některý ze znaků přešupku, kdy tato všechna jednání naplní skutkovou podstatu přešupku. Podíl na spáchání protiprávního jednání nemusí být stejný.⁶² Pokud je jedním ze spolupachatelů právnická osoba, není zapotřebí úmyslného zavinění, neboť odpovědnost právnické osoby je založena na objektivní odpovědnosti.

Společně s pojmem spolupachatelství souvisí ještě pojem nepřímého pachatelství. Nepřímé pachatelství je vymezeno jako takové chování, při kterém pachatel využije jinou právnickou nebo fyzickou osobu pro spáchání protiprávního jednání, kvůli její speciální vlastnosti díky které není právně odpovědná za jednání, které spáchala. Takové jednání právnické osoby musí být úmyslné, tedy musí „živý“ nástroj využít s úmyslem spáchat přešupek.⁶³

---

⁶⁰ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přešupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 138

⁶¹ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přešupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 139

⁶² PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přešupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 140

⁶³ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přešupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 141

Jak již bylo výše řečeno, právnická osoba jakožto uměle vytvořená subjekt na základě právní normy nemůže sám o sobě vykonávat jakoukoliv aktivitu, ani tu protiprávní. Za právnickou osobu musí vždy jednat konkrétní fyzická osoba, se kterou můžeme spojit aktivitu právnické osoby. Takovému jednání se říká přičitatelnost.

Nejčastěji jde o takovou fyzickou osobu, která jedná za právnickou osobu. Nemůže jít však jen tak o nějakou osobu, zákon přesně definuje, o jakou fyzickou osobu může jít. Jde o velmi rozsáhl taxativní výčet fyzických osob, kterým může být přičteno jednání za právnickou osobu. Konkrétně se této problematice věnuje §20, odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.⁶⁴

Obvykle se může jednat o statutární orgán, kdy se vychází z koncepce občanského zákoníku, který ve svém obsahu vymezuje co je statutárním orgánem. Jednoduše se dá říct, že jde o osoby, které zastupují právnickou osobu v jejích záležitostech. Každý druh právnické osoby může mít rozdílné povinnosti pro statutární orgán. Avšak mohou i existovat právnické osoby, které statutární orgán nemají. V takovém případě za právnickou osobu jedná taková fyzická osoba, která je k tomu zmocněna zákonem.

Kromě statutárního orgánu může za právnickou osobu jednat i jiný orgán nebo její člen. Může se například jednat o valnou hromadu nebo kontrolní komisi či správní radu. Stejně tak za právnickou osobu může jednat i její zaměstnanec nebo fyzická osoba v obdobném poměru k právnické osobě. Zaměstnancem se myslí fyzická osoba, která má pracovněprávní vztah k právnické osobě. Nemusí se však nutně jednat přímo o pracovněprávní vztah, ale také i obdobný poměr. Tím může být myšlen například člen družstva nebo také fyzická osoba zaměstnaná u agentury práce.⁶⁵

Tím však výčet fyzických osob, kterým lze přičíst jednání za právnickou osobu nekončí. Dále se může jednat o osobu plnící úkoly právnické osoby, ale nemusí se jednat jen o osobu, která plní úkoly. Právnická osoba má možnost také využít při své činnosti fyzickou osobu. Tímto podrobným výčtem se zákonodárce snažil podchytit pokud možno všechny možné varianty pro jednání za osobu

---

⁶⁴ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 143

⁶⁵ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 144

právníčkou. U osob, které jsou využity pro jednání za právníčkou osobu, nejednají jejím jménem, ale svým.⁶⁶

I nepřikázané jednání ve vztahu ke správním deliktům je upraveno v zákoně o odpovědnosti za přestupky. To je zde popsáno, jako jedná fyzické osoby, která jednala za právníčkou osobu a ta výsledku jednání následně využila. Takové jednání je upraveno v soukromoprávní sféře, konkrétně v občanském zákoníku. Právníčka osoba v tomto případně musí sledovat účelově jednání fyzické osoby a využít jej ve svůj prospěch.⁶⁷

Druhým znakem naplnění odpovědnosti za protiprávní jednání fyzické osoby, kterým je porušena uložená povinnost. Takovou povinností jsou myšleny ty povinnosti, které jsou fyzické osobě uložena na základně speciálního právního předpisu, který je určen podle druhu právního vztahu, jenž k právníčce osobě má. Tyto povinnosti mohou být určeny provozem právníčce osoby nebo mohou být uloženy provozovatelem.⁶⁸

A poslední podmínkou je, aby k porušení povinnosti došlo při jednání právníčce osoby nebo v přímé souvislosti. Posoudit zdali jednání došlo při jednání nebo v přímé souvislosti je někdy velmi náročné při okolnostech, které mohly nastat. Jednání však musí vždy spadat do činnosti právníčce osoby nebo tato činnost musí k právníčce osobě mít vztah. V případě pracovněprávního vztahu jde o jednání, které je konáno v pracovní době konkrétní fyzické osoby v místě výkonu práce.⁶⁹

Mezi jednáním fyzické osoby a činem, který byl spáchán, musí být souvislost ve smyslu sledování jejich zájmů a cílů. Tím je především myšleno vyzískání nějaké výhody z činnosti protiprávní. A ne vždy se musí jednat o výhodu peněžní, ale třeba také velmi ceněné know how nebo získání jiné majetkové nebo nemajetkové výhody.

---

⁶⁶ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 144

⁶⁷ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 145

⁶⁸ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 146

⁶⁹ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 147

Bývá samozřejmě velmi náročné zjistit, jestli fyzická osoba jednala protiprávně ve smyslu zákonné úpravy. Je také zapotřebí odlišit také ty případy, kdy fyzická osoba jednala pouze ve svém vlastním zájmu a tak nelze přičíst osobě právnické odpovědnost za spáchání protiprávního jednání. Vždy se mu samozřejmě jednat o jednání vybočující z běžné činnosti právnické osoby, ale může být velmi tenká hranice mezi jednáním pro vlastní zájem a jednáním v rámci práce pro právnickou osobu.⁷⁰

Co může být však trochu komplikovanější, je takové jednání fyzické osoby, které by běžně znamenalo vyloučení odpovědnosti za spáchání přestupku. Jde zde především o problematiku toho, zda-li je možné, aby takové jednání bylo možno přičíst právnické osobě. Ve sféře přestupkového práva takové jednání není originárně upraveno. Problematika je upravena zákonem o trestní odpovědnosti právnických osob.⁷¹

V tomto zákoně je výslovně uvedeno, že za jednání fyzické osoby, které je přičitatelné právnické osobě, je možno i v případech, kdy za ně fyzická osoba není trestně odpovědná.⁷² Což umožňuje souběh trestní odpovědnosti fyzické i právnické osoby. Avšak tato odpovědnost je řešena samostatně, odděleně odpovědnost fyzické osoby a osoby právnické.

Asi tím nejobvyklejším případem, kdy fyzická osoba nemusí být odpovědná je její nedostatek věku. Může být sice těžko představitelné, že by právnická osoba využila ke svému jednání osobu mladší 15 let, ale vyloučeno to samozřejmě není. I když osoba, která obecně plní úkoly právnické osoby, musí být určitým způsobem kvalifikovaná. Obvyklou a základní kvalifikací takové fyzické osoby je právě její věk. Zákonem však není vyloučené, aby právnická osoba užila osobu, která není odpovědná pro věk, užila pro své jednání.⁷³

Dalším příkladem, kdy fyzická osoba není odpovědná za své jednání, jsou okolnosti vylučující protiprávnost. V takovém případě jednání fyzické osoby,

---

⁷⁰ PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8, s. 247

⁷¹ Zákon č. 418/2011 Sb., Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

⁷² §8, odst. 4, písm. d, zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim §8, odst. 4, písm. d

⁷³ PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8, s. 248

kteří není díky těmto okolnostem protiprávní, nemůže být protiprávní ani u osoby právnické.

Jak již zde byl nařknut souběh odpovědností, odpovědnost osoby fyzické a osoby právnické. Tento souběh je přímo upraven v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, konkrétně v §20, odst. 7.⁷⁴ Toto ustanovení není originální správních deliktů, ale je inspirováno zákonem o trestní odpovědnosti právnických osob.⁷⁵ Tyto dvě odpovědnosti nejsou na sobě nijak závislé. Nelze to však kvalifikovat jako účastenství nebo spolupachatelství.

Ze zásady legality, která je také součástí základních zásad přestupkového řízení, vyplývá, že je povinnost stíhat všechno protiprávní jednání o kterém se dozví. U právnické osoby je to o to složitější, že při spáchání protiprávního deliktu musí najít onu fyzickou osobu, která je za jednání právnické osoby odpovědná. Je-li tato osoba nalezena, bude zkoumáno, zdali naplnila skutkovou podstatu nějakého přestupku a případně jakého konkrétně.

Jedna z věcí, která je pro právnickou osobu typická, je její objektivní odpovědnost za spáchání správního deliktu. Tento druh odpovědnosti je založen na odpovědnosti, která není založena na zavinění. Kdy při porušení zákonné povinnosti se nezkoumá zavinění, ale hledá se povinnost, která byla porušena. Právnické osoby jsou upraveny zvláštními zákony a v nichž jsou často uvedeny povinnosti, které je povinna dodržovat.

Asi nejzajímavější částí ohledně odpovědnosti právnické osoby je liberační důvod. Jde o snahu zmírnit onu absolutní objektivní odpovědnost. A také snaha o změkčení přílišně tvrdého zákona. Liberační důvod je přímo charakterizován zákonem v § 21, odst. 1: „*Právnická osoba za přestupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila.*“⁷⁶

Není to nijak konkrétní vymezení, ale lze to považovat za poměrně dobrá základ. Základem celé charakteristiky je ono slůvko „úsilí“, které je zde

---

⁷⁴ §20, odst. 7, zákona č. 250/2016 Sb.: „Odpovědností právnické osoby za přestupek není dotčena odpovědnost za přestupek fyzických osob uvedených v odstavcích 1 a 2 a odpovědností za přestupek těchto fyzických osob není dotčena odpovědnost právnické osoby za přestupek“

⁷⁵ Pro srov. §9, dost. 3, z. č. 418/2011 Sb., Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

⁷⁶ Zákon č. 250/2016, zákon o odpovědnosti za přestupky a jejich řízení

považováno za to nejdůležitější. Z objektivního hlediska se musí jednat o veškeré prostředky, kterými se právnická osoba snaží vyhnout jakémukoliv protiprávnímu jednání.

Poměrně obecné vymezení nám trochu konkretizuje odstavec druhý §21, zákon o odpovědnosti za přestupky, který uvádí, že: „*Právnická osoba se nemůže odpovědnosti za přestupek zprostit, jestliže z její strany nebyla vykonávána povinná nebo potřebná kontrola nad fyzickou osobou, která se za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přestupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě, nebo nebyla učiněna nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení přestupku.*“

Tím jsou v tezi zákona myšleny činnosti a pravidla právnické osoby, kterou se snaží všemi možnými prostředky zamezit tomu, aby fyzické osoby, které za ni mohou jednat, nijak neporušovaly svoji povinnosti, které při své práci mají. Může se jednat například o kontrolu zaměstnanců a jejich průběžné školení nebo zpracování různých vnitřních předpisů, které fyzickým osobám vymezí jejich povinnosti a také jejich standartní postupy při jednání. Takových opatření je velmi mnoho, které může právnická osoba použít v rámci své činnosti, jimiž má předejít protiprávnímu jednání.

Samozřejmě že posouzení všech zákonem vymezených podmínek liberalizace se musí zkoumat vždy ke konkrétnímu případu. Právnická osoba je povinna dokázat, že vynaložila ono veškeré úsilí, aby zamezila vzniku protiprávního jednání. Pokud se právnické osobě povede prokázat, že liberační důvodu skutečně existuje, pak je zproštěna odpovědnosti za přestupek. V danou chvíli již skutek není přestupkem, proto jej nelze stíhat za přestupek. Musí se jednat o jednání, které právnická osoba vynaložila před spácháním přestupku. Jistě, že pokud po spáchání přestupku právnická osoba přijme opatření proti spáchání dalšího podobného deliktu a odstraní škodlivý následek, bude se to brát jako polehčující okolnost.⁷⁷

Liberačním důvodem známých z praxe především nejde o ekonomickou či finanční situaci právnické osoby. Stejně tak nemůže být tímto důvodem změna ve vnitřních poměrech nebo organizaci právnické osoby. Obdobně také Nejvyšší

---

⁷⁷ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 155

správní soud judikoval, že neznalost zákona nemůže také být liberačním důvodem.⁷⁸ Podobným způsobem konstatoval i jednání v dobré míře, kdy byla právnická osoba přesvědčena, že její postup byl legitimní.⁷⁹

V případě požadavků na právnickou osobu, kterými má objektivně zajistit, aby fyzické osoby za ni jednající, neporušili právní řád naší republiky tak i u těch jsou drobné limity. Taková opatření samozřejmě nemohou být nepřiměřená nebo ekonomicky přílišně zatěžující. Tato opatření nemůže žádný orgán po právnických osobách požadovat. Pokud by to po nich chtěl požadovat, muselo by se přijít s možnostmi, jak taková opatření finančně pokrýt.

Odpovědnost fyzické podnikající osoby

Podnikající fyzickou osobu je nutno odlišit od osoby právnické. Fyzickou podnikající osobou se myslí ta osoba, která provádí podnikání na vlastní účet nejčastěji jako živnostník, zapsaný do živnostenského rejstříku s přidělením IČ. Přestupek spáchá fyzická podnikající osoba, která při podnikání nebo v přímé souvislosti s podnikáním naplní skutkovou podstatu některého z přestupků. Obdobně jako u právnické osoby za podnikající fyzickou osobu spáchá přestupek někdo jiný než ona sama. Jen s tím rozdílem, že zde může i sama fyzická podnikající osoba spáchat přestupek. Pokud jej však nespáchá ona, může to být například její zaměstnanec při plnění svých úkolů nebo fyzická osoba, která plní úkoly pro fyzickou podnikající osobu nebo taková kterou používá při své činnosti. Všechny tyto osoby jsou plně vyjmenovány v §22, odst. 3, zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.⁸⁰

Jednání, kterého se fyzická podnikající osoba dopustí, se musí přímo dotýkat činnosti, kterou provádí nebo v její přímé souvislosti. Také to může být v případě, kdy z toho má fyzická podnikající osoba nějaký prospěch nebo je to v jejím zájmu. V negativních souvislostech se může jednat o jednání, při kterém je porušena povinnost, která je podnikající fyzické osobě ze zákona uložena. Stejně jako u právnické osoby i zde budeme řešit přičitatelnost jejího jednání porušující právní povinnost.

---

⁷⁸ Rozsudek NSS 18.února 2016, čj. 2 Ads 294/2015-43

⁷⁹ Rozsudek NSS ze dne 12. prosince 2003, čj. 5 A 110/2001-34, publikovaný pod č. 384/2004 Sb. NSS

⁸⁰ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 159

Samotná přičitatelnost také není snadno řešitelná. I když se může argumentovat tím, že zase fyzickou podnikající osobu mohou jednat také její zaměstnanci nebo osoby, které pro ni vykonávají určitou činnost, může i obyčejná fyzická osoba užít v soukromoprávním vztahu užít jiné fyzické osoby k nějakému jednání. Tradičně se tak může jednat o uklízečku nebo kuchařku. Pro naše účely je důležité, že fyzická podnikající osoba takové jednání vykonala nebo osoba, která za ni jednání provede, je podnikatelem a jednání souvisí s její činností. Což však nesnižuje náročnost rozpoznání přičitatelnosti.⁸¹

Pro posouzení, zdali se fyzická podnikající osoba stala pachatelem přestupku, je důležitý veřejnoprávní účel. Pro jeho zhodnocení je jedním z kritérií tzv. formální status. Ten vymezuje fyzickou podnikající osobu, jako osobu, jež má oprávnění k provozování dané činnosti, tedy splňuje onu formální stránku pro to, aby mohl podnikat. Kromě toho je stejně důležité také samotné reálné provozování činnosti. Což je bráno jako materiální znak podnikání. Tedy i osoba, která nemá žádné oprávnění, může být pachatelem přestupku, neboť ona vykonávající činnost, naplňuje znaky podnikání podle občanského zákoníku⁸², což z ní dělá osobu legitimní ke spáchání přestupku jako fyzické podnikající osoby.

Lze ji vymezit jako obecný, ale i jako speciální subjekt. Jako obecný subjekt je brána v potaz, jde-li pouze o fyzickou podnikající osobu vymezenou zvláštním zákonem. Pokud ji však zákon přiznává ještě další konkrétní nebo zvláštní vlastnost, např. dopravce nebo distributor, bude se jednat o subjekt speciální, jelikož je již nadán ještě další speciální vlastností, která subjektu obecnému chybí.⁸³

Pro určení deliktní způsobilosti fyzické podnikající osoby, jako subjektu možného spáchat přestupek, nenalezneme v zákoně přímou oporu. Nepřímo lze tak vyjít z §18 zákona o odpovědnosti za přestupky. Tam je obecně napsáno, že přestupek může spáchat osoba starší 15let. Jelikož jde o přestupek fyzické podnikající osoby, je třeba zdůraznit slovo „podnikající“, což podmiňuje zvláštní

---

⁸¹ PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8, s. 294

⁸² §420, odst. 1, z.č. 89/2012 Sb.

⁸³ PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8, s. 290

postavení fyzické osoby. Může jím být postavení podnikatele, provozovatele nebo dopravce.⁸⁴

Stejně jako u osoby právnické, je zde dána objektivní odpovědnost, tedy se nehledí na zavinění fyzické podnikající osoby. Liberační důvody pro ni platí stejně jako pro osobu právnickou, kdy je důležité, že se fyzická podnikající osoba snažila všemi dostupnými a reálnými prostředky zamezit spáchání protiprávního jednání.

---

⁸⁴ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 164

Okolnosti vylučující protiprávnost

Obecně o okolnostech vylučujících protiprávnost

Další z oblastí, které se v rámci odpovědnosti za přestupky budeme věnovat, jsou okolnosti vylučující protiprávnost. Nejedná se o nikterak nový institut přestupkového práva, ba naopak jedná se o oblast, která je ve správních deliktech známá, avšak její úprava se stále vyvíjí.

Obecně lze vymezit jako situace, kdy činnost osoby vykazuje znaky přestupku uvedené v zákoně. Avšak je zde okolnost, která způsobuje, že toto jednání nemůže být přestupkem, neboť mu chybí jeden z hlavních znaků přestupků a tou je jeho protiprávnost. Tento jev je v přímé souvislosti s legální definicí přestupku. Ta je vymezena: „*Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*“⁸⁵

Již v zákoně je zakotvena protiprávnost, která při spáchání jednání hraje poměrně zásadní roli. Nejedná se však o jedinou podmínku, která musí být při spáchání obligatorně splněna. Jak již zmíněná protiprávnost a s ní společně škodlivost a znaky, které jsou zákonem označeny. Což v podstatě znamená, že je-li splněna podmínka nenaplnění jednoho z obligatorních znaků pro spáchání přestupku, nemůže být jednání bráno za páchaní přestupku.

Samozřejmě, že i tato oblast je upravena zákonem o odpovědnosti za přestupky. Přesněji řečeno v § 24-28, zákona č. 250/2016 Sb. Ačkoliv se to může zdát jako samozřejmé, takto strukturovaná úprava není převzata z předešlého zákona, inspirací mu obdobně jako v jiných ohledech byl trestní zákoník. Není tomu tak z lenosti zákonodárce, ale především z důvodu podobnosti přestupků a trestných činů a možného analogického použití některých institutů pro obě oblasti současně. Je tak naprosto přirozené použití stejného institutu obdobně a to nejen pro zjednodušení práce zákonodárce, ale především pro laickou veřejnost. Pro tu je snadněji pochopitelné, když jsou oba instituty upraveny podobně a jejich právní jistota tak stojí na pevných základech, než kdyby se oba stejně pojmenované instituty lišily a to především pouze v drobnostech.

---

⁸⁵ §5, zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

Odchýlení se od staré úpravy také tkvělo v tom, že v předchozí úpravě byla úprava okolností vylučujících protiprávnost velmi chatrná a ne příliš přehledná. Což představovalo nejen problém s jejich aplikací pro správní orgány. Nový zákon tak nepřinesl díky trestnímu zákoníku komplexnější a ucelenější úpravu okolností vylučující protiprávnost, ale také rozšířil jejich výčet ze tří na pět základních.

Judikatura Nejvyššího správního soudu se k analogii v této oblasti také pozitivně přiklonila. Nejen jednou ji ve svých rozhodnutích potvrdila. Jako jeden ze stěžejních rozhodnutí Nejvyššího správního soudu bylo rozhodnutí, v němž Nejvyšší správní soud konstatoval: „...*Trestnost správních deliktů se řídí obdobnými principy jako trestnost trestných činů...*“.⁸⁶ Nejednalo se však o jediné kladné rozhodnutí, stejně tak se k tomu naklonila i odborná literatura. Bylo tak nanejvýš přirozeným vývojem pro správní trestání, když úprava některých institutů byla převzata trestním zákoníkem.

Závěrem lze k tomu říct, že ačkoliv nebyla v předchozí úpravě přejata úprava z trestního zákoníku, byla běžně takto užívána. Úprava předchozího přestupkového zákona v této oblasti byla považována za nedostačující. Což však nebylo její jedinou vadou, tou asi nejobtížněji překonatelnou vadou byla obtížnost zjištění, zdali se jednalo o okolnost vylučující protiprávnost či ne. Pro správní orgán bylo tak velmi obtížné tuto chatrně upravenou oblast zachytit a řídit se v jejím právním rámci. Byla tak nepřímou narušena právní jistota občanů i spravedlnost rozhodování. Nynější úprava odpovídá judikatuře soudů i názoru odborné veřejnosti.⁸⁷

Svým způsobem se okolnosti vylučující protiprávnost dají brát jako řešení, při kterém se rozhoduje, který ze zákonem chráněných zájmů má přednost. Avšak ochráněn může být pouze jeden z nich a budou to okolnosti jednání, které rozhodují o tom, který z nich to bude. Jednání, u něhož je dána některá z okolností vylučující protiprávnost, není od počátku přestupkem, působí tedy ex tunc. Což je hlavní rozdíl proti zániku odpovědnosti za přestupek. U okolností vylučující protiprávnost totiž odpovědnost nevznikne vůbec, kdežto u zániku

---

⁸⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2007, sp. zn. 8 As 17/2007

⁸⁷ FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 60

odpovědnosti za přestupky vznikne a následně ze zákonných důvodů zaniká. Působí tedy ex nunc.

Je zapotřebí od nich také ještě odlišit zánik výkonu trestu za přestupek. To jsou okolnosti, kdy trestnost přestupku zaniká, až po tom, kdy je o něm pravomocně rozhodnuto. V tomto rozhodnutí musí být samozřejmě uložen nějaký správní trest.

Každá z jednotlivých okolností vylučující protiprávnost má stejné postavení, žádná z nich není jedné nadřazena nebo podřazena. V případě, kdy jsou splněny podmínky pro více druhů okolností vylučující protiprávnost, postačí použít jen jedné z nich. Nelze se však bránit proti některé z okolností vylučující protiprávnost jinou okolností vylučující protiprávnost, např. proti krajní nouzi se osoba nemůže bránit nutnou obranou.⁸⁸

V řízení o přestupku by mělo být rozhodnuto o jednání v některé z okolností vylučujících protiprávnost bez zjevných pochybností. V případě pochybností se i v tomto řízení použije zásada presumce nevinny a pravidlo in dubio pro reo, která na zásadu presumce nevinny navazuje. V případě takových pochybností je nutné, aby bylo v řízení prokázáno, že se jedná o exces z okolností vylučujících protiprávnost nebo její znaky nesplňuje absolutně. V případě, že se taková skutečnost prokáže a nebude se jednat z některého důvodu o okolnost vylučující protiprávnost, pak se jedná o jednu z polehčujících okolností⁸⁹ nebo se může o důvod pro mimořádné snížení pokuty⁹⁰.

V zákoně o přestupcích a řízení o nich jsou taxativně vymezeny okolnosti vylučující protiprávnost, kdy se budeme postupně věnovat každé z nich osobně.

Krajní nouze § 24

Nutná obrana § 25

Svolení poškozeného § 26

Přípustné riziko § 27

---

⁸⁸ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 166

⁸⁹ §39 písm. b), zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

⁹⁰ §44 odst. 1 písm. d) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Krajní nouze

Společně s nutnou obranou vytvářejí základní rámec okolností vylučujících protiprávnost. Krajní nouze je však díky větší míře obecnosti v pojmu nebezpečí o něco univerzálnější. Podmínku subsidiarity a proporcionality v krajní nouzi byla judikována i Nejvyšším správním soudem: „...*Krajní nouze je stav, kdy lze chránit ohrožený zájem jen tím, že se obětuje jiný takový zájem. Krajní nouzi se staví na roveň kolize právních norem a jimi stanovených povinností, kdy jednu povinnost lze splnit jen porušením druhé. Stav krajní nouze pak vylučuje protiprávnost i nebezpečnost činu pro společnost...*“⁹¹

Krajní nouze má stejně jako všechny z okolností vylučující protiprávnost legální zákonnou definici vyjádřenou v §24, zákona o odpovědnosti za přestupky. V tomto zákonném ustanovení nalezneme několik podmínek, které musí být splněny proto, aby byly splněny zákonné podmínky pro naplnění krajní nouze.

První ze základních podmínek pro naplnění krajní nouze je zde existence nebezpečí. Tím je myšlený stav, kdy nějakému ze zákonem chráněných zájmů hrozí nějaké porušení. Nejběžnějším zdrojem takového nebezpečí jsou přírodní síly, např. požáry, povodně, vichřice či sesuvy půdy. Dalším z nich mohou být i zvířata, např.: zaběhlý pes nebo volně žijící zvířata v přírodě. Může se však jednat i jen o věci, kdy je například myšleno technický nedostatek na věci nebo jen špatně zabrzděné motorové vozidlo. Stejně tak se může jednat o různé druhy procesů ať fyziologické nebo biologické, ku příkladu úrazy, choroby či epidemie. Řadíme sem i nebezpečná lidská jednání, která však nejsou útokem. Jednání může vytvořit i sama osoba, která pak v krajní nouzi zasahuje. Nejčastěji může takovým způsobem být způsobený požár, který z neopatrnosti založila sama osoba. Nicméně krajní nouze se vztahuje pouze na nebezpečné situace, nikoliv na lidská jednání.⁹²

Druhou z podmínek uvedených v zákoně je, aby nebezpečí hrozilo zákonem chráněnému zájmu. Což však nelze vzít tak omezeně, jako zájem, který je chráněný pouze konkrétním zákonem, jímž je zákon o odpovědnosti za

---

⁹¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. ledna 2006, čj. 7 As 17/2005

⁹² PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 168

přestupky. Může jít o situace krajní nouze na pozemních komunikacích nebo požární ochraně či lesa. Pokud by tento pojem byl vyložen příliš úzce, mohlo by to vést až k příliš nesmyslnému vykládání zákona. Právní úprava správního práva a tím automaticky úprava přestupků je velmi roztržštěná, šlo by o velmi úzce specifikovaný okruh chráněných zájmů, což by nevedlo k tomu, k čemu je tato úprava určena. Ohrožený zájem může být vlastní nebo cizí, stejně tak jako může být individuální či skupinový nebo zájmy společnosti a státu.

Dalším důležitým bodem je, aby nebezpečí hrozilo přímo, tj. bezprostředně. Jedná se o takový stav, ve kterém musí být vývoj události takový, aby přímo šel k poruše zákonem chráněného zájmu. I když takový stav spěje k poruše zájmu, může být nějakou okolností i přerušen, stačí, aby byly splněny podmínky pro to, že by porucha s největší pravděpodobností nastala. V okamžiku, kdy nebezpečí přímo nehrozilo nebo již pominulo, pak takové jednání nelze považovat za krajní nouzi. Samotná realita nebezpečí je velmi sporným bodem, ke kterému se vyjádřil nejméně jeden rozsudek Nejvyššího správního soudu.

„Česká právní teorie není jednotná v názoru na nutnost hrozby reálného nebezpečí. Nejvyšší správní soud se přiklonil k závěru, že pro vznik stavu krajní nouze je třeba skutečné, reálné nebezpečí, které přímo hrozí nebo trvá v čase i prostoru, nikoliv jen v představě osoby, která jej odvrací. Pokud nebezpečí není reálné, neexistuje ani ohrožení zákonem chráněných zájmů, nejde o čin spáchaný při odvracení nebezpečí a nevzniká právo jednat v krajní nouzi. Odstraňování domnělého nebezpečí, při němž dochází k porušování zájmů jiných osob, je společensky nebezpečné a nežádoucí. Domnělé nebezpečí, tj. nebezpečí, které existuje jen v představě osoby, tzv. putativní krajní nouze, se posuzuje podle zásad o skutkovém omylu (pozitivní skutkový omyl o okolnostech vylučujících protiprávnost).“⁹³

Další z podmínek je, aby nebylo možné nebezpečí za daných okolností odvrátit jiným způsobem. V této části je vyjádřen onen požadavek subsidiarity. Ze všech možností, které osoba v danou chvíli má, musí vybrat tu, která bude nejvíce šetrná k ostatním chráněným zájmům. Což může někdy trochu problematické, neboť osoba, která jedná v krajní nouzi, bývá v tísní, a proto ne vždy jedná tak

---

⁹³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. června 2011, č. j. 5 As 10/2011 - 111

racionálně, jak zákonodárce předpokládá. Zůstává však požadavek jednání, kterým lze spolehlivě a včas odvrátit dané nebezpečí.

Po požadavku subsidiarity přichází požadavek proporcionality jednání. Ta jednoduše vyjadřuje, že následek, který je odvrácením nebezpečí způsoben, nesmí přesahovat nebo být rovný tomu následku, který hrozil. Základem krajní nouze je právě toto porovnání na následek, který nastal a následek který nastat mohl. Tedy na zájem chráněný a zájem obětovaný. Kdy zájem, který je obětován nesmí být závažnější nebo postavený na roveň tomu, který je chráněný. Zkoumáme je vždy ze dvou hledisek, hlediska subjektivního a hlediska objektivního. Je zde zapotřebí zohlednit okolnosti a všechny souvislosti, za níž daná osoba jednala. Je zde zohledněna i míra pravděpodobnosti toho, jaká škoda by vznikla, kdyby nebyl porušen druhý ze zájmů. Subjektivní hledisko je v zákoně vyjádřeno slovem: „zřejmě“, které vykazuje míru subjektivity závažného nebo závažnějšího následku. Tento jev posuzujeme vždy v době, kdy daná okolnost nastala.

Posledním bodem při jednání v krajní nouzi, je negativní podmínka toho, že v krajní nouzi nemůže jednat ten, jenž je povinný snášet nebezpečí. Tato povinnost je obvykle dána jiným právním předpisem. Může se jednat např.: policisty, lékaře či hasiče. Bez logického odůvodnění takové osoby nemohou nesplnit povinnost, která je jim takovým předpisem uložena, i když by se hájili ochrannou vlastní bezpečí.

Pro lepší pochopení tohoto institutu bude zde vypsáno několik příkladů z judikatury.

Z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vychází najevo, že o krajní nouzi se nejedná ve chvíli, kdy řidič překročí maximální povolenou rychlost nebo řídí pod vlivem alkoholu v momentě, kdy veze raněnou osobu k lékaři. Pokud osoba mohla převoz zajistit jinak nebo převoz nebyl vůbec považován za nutný.⁹⁴

Stejně tak jednáním v krajní nouzi není, když osoba se rozhodne, že bude bránit pokácení stromu, který se nachází před jeho bydlištěm. Obranu stromu daná osoba provádí svým vlastním tělem. V takovém jednání nelze nalézt ani

---

⁹⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. července 2016, čj. 7 As 64/2016-43

podmínku subsidiarity a ani proporcionality. Není zde ani zákonem požadovaný poměr mezi zájmem chráněným a obětovaným.⁹⁵

Nutná obrana

Druhým ze základních institutů okolností vylučujících protiprávnost je nutná obrana. Stejně jako krajní nouze vymezena zákonnou legální definicí v §25, zákona o odpovědnosti za přestupky. Avšak jejich společné znaky končí tím, že nutná obrana musí splnit několik v zákoně stanovených podmínek.

Jelikož základem nutné obrany je útok, musí se pak jednat o jednání fyzické osoby. Toto jednání je omezeno pouze na fyzickou osobu. Takového útoku se nemůže dopustit právnická osoba. Což samozřejmě nevylučuje, aby fyzická osoba jednala v zájmu nebo ve prospěch právnické osoby, čímž by nutná obrana byla zaměřena na zájem právnické osoby. Je možno se bránit i proti útoku osoby, která není za své jednání právně odpovědná, např. dítě nebo nepřičetná osoba. I proti takovému činu je možná nutná obrana. Avšak je nepřijatelné použití nutné obrany proti úřední osobě, která v dané době vykonává svoji úřední pravomoc. Což však neplatí při excesu z jednání úřední osoby, nebo pokud takové jednání naplnilo znaky trestného činu.

Z toho vyplývá podmínka, že v nutné obraně může jednat jakákoliv fyzická osoba. Nemusí se jednat přímo o osobu, vůči níž je útok veden, ale i třetí osoba, která se ji laicky řečeno zastane.

I zde je samozřejmě podmínka zákonem chráněného zájmu. Není tím myšlen jen zájem chráněný zákonem odpovědnosti za přestupky, ale o zájmy, které jsou chráněny všemi zákony našeho právního řádu.⁹⁶ Útok musí vždy být veden vůči takovému zájmu. Nemusí se jednat o zájem osoby, která v nutné obraně jedná, ale i zájem třetí osoby, která je bráněna.

Velmi důležitou podmínkou však je, aby útok přímo hrozil nebo trval. Pokud přímo hrozí zákonem chráněnému zájmu, pak musí být zjevné, že hrozba bude určitě a přímo následována útokem. Pokud tento znak není splněn, nutná obrana je nepřípustná. Pokud útok stále pokračuje, pak až do jeho skončení se

---

⁹⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. června 2008, čj. 5 As 34/2007-66

⁹⁶ JEMELKA, Luboš. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích : komentář. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-666-1.

jedná o trvání útoku. Jestliže útočník upustil od svého jednání, anebo již své jednání naplnil až do konce, tedy již nelze očekávat další útok, pak není nutná obrana přípustná. To samé platí i v případě, že útok byl úspěšně odvrácen. V případě, že je útok přerušen, je třeba vyhodnotit, jestli bude zájem chráněný zákonem ještě ohrožen či nikoliv.

I zde je samozřejmě zapotřebí naplnit zákonnou míru mezi útokem a obranou proti němu. Jedná se o podmínku toho, aby obrana nebyla zcela zjevně nepřiměřená hrozícímu nebo trvajícím útoku na zákonem chráněný zájem. Při hodnocení této podmínky je zapotřebí brát v úvahu mnoho proměnných. Jde o osobu protivníka a jeho vlastnosti nejen fyzické, ale i psychické. Musí se vzít v úvahu i jeho schopnosti a zkušenosti v případě vedení útoku nebo obrany. Společně se způsobem vedení útoku se musí vzít v úvahu i případné prostředky, které jsou k němu použity. Porovnáváme intenzitu těchto vlastností na straně útoku, stejně jako na straně obrany a až následný poměr mezi nimi rozhodně o tom, zda-li je obrana zcela zjevně nepřiměřená nebo ne. Na rozdíl od krajní nouze zde není zapotřebí podmínka subsidiarity, neboť nutná obrana je právem daného člověka. Ze zákona vyplývá, že obrana nesmí být o tolik intenzivnější než samotný útok nebo jej nesmí hrubě převýšit k tomu, aby bylo možné spolehlivě útok odrazit. Tato podmínka přiměřenosti je zhodnocena především ze strany osoby bránící se útoku.⁹⁷

Svolení poškozeného

Tato okolnost vylučující protiprávnost se nevyskytuje tak často, jako nutná obrana nebo krajní nouze. Zákonem chráněný zájem a právní hodnota, která je zde chráněna, je především nerušený, plynulý a řádný výkon veřejné správy a plnění veřejnoprávních povinností, kterou jsou stanoveny v zákoně. Veřejný zájem stojí za vytvořením a následnou ochranou těchto veřejnoprávních povinností. A to je důvodem, proč se jedná o nepřilíš využívaný institut okolnost vylučujících protiprávnost. Fyzická nebo právnická osoba o nich nemůže sama o těchto právech rozhodovat nebo jimi disponovat, protože se týkají zájmů celé naší společnosti.

---

⁹⁷ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 174

Přestupkem může být jednání, u kterého je zapotřebí souhlasu veřejné správy nebo povolení, která nebylo uděleno. A to ani v případě, že osoba, které se to týká, souhlas udělí. Tam kde jde chráněna společnost jako celek nebo je chráněn jiný veřejný zájem, je takový souhlas bezvýznamný. Jde například o souhlas s prováděním černé stavby nebo souhlas s týráním vlastního zvířete či souhlas cestujících s tím, že řidič bude řídit vozidlo pod vlivem návykové látky. Zde je udělení souhlasu naprosto zbytečné, protože i tak se jedná o protiprávní jednání. Stejně tak souhlas poškozeného nelze brát v úvahu v momentě, kdy je osoba povinna k mlčenlivosti a osoba, která ji zavázala, ji této povinnosti nejčastěji písemně zproští.

Speciální zákon může svolení poškozeného přímo ve svých zákonných ustanovení vyloučit. Jako pěkným příkladem může být zákon o České národní bance: *„Okolností vylučující protiprávnost přestupku, k jehož projednání je příslušná Česká národní banka podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu, není svolení poškozeného.“*⁹⁸

Zvláštním případem svolení poškozeného je informovaný souhlas osoby s určitou činností, jež by mohla vést k ohrožení zdraví nebo života konkrétní osoby. Kromě souhlasu dané osoby je zde zapotřebí také splnění zákonných podmínek. Bývá zde i určen konkrétní postup, který musí být dodržen. Příkladem zde může být souhlas k odběru tkání nebo orgánů od žijícího dárce, podle zákona č. 285/2002 Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů (transplantační zákon)⁹⁹

Přípustné riziko

Základním důvodem proč byl tento institut vytvořen je především vyloučit odpovědnost za jednání, které se jeví jako protiprávní, pokud sleduje společensky prospěšný účel. Obvykle této činnosti nelze dosáhnout jiným způsobem, a pokud by to šlo, musely by být vynaloženy neúměrně vysoké náklady. Společensky očekávaný výsledek musí vždy být vyšší než nežádoucí následek. V rámci přípustného rizika musí být vykonávaná činnost v souladu s maximální možnou mírou zjištěných informací a poznání, musí být činěno s nejvyšší mírou opatrnosti k úplnému omezení nebo alespoň maximalizovat omezení nechtěných následků.

---

⁹⁸ §46e, odst. 4, zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance

⁹⁹ PRAŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 176

Osoby, jejichž život nebo zdraví může být ohrožen, s tím musí být seznámeny a riziko musí vždy podstupovat dobrovolně. Takové jednání nesmí být v rozporu s dobrými mravy, odporovat veřejnému pořádku nebo být v rozporu se zásadami lidskosti. Stejně tak takové jednání nesmí právo zakazovat nebo být s ním v rozporu.

Tato okolnost vylučující protiprávnost vyžaduje vyloučení odpovědnosti v souvislosti s konkrétním přestupkem. S čím nám vyplývá také dotaz toho, o jaké jednání se může v rámci přestupků jednat. Ochrana života, zdraví či majetku je primární ochranou práva trestního, nikoliv správního, kam nám spadají přestupky. V případě nesplnění nebo porušení povinností daných veřejným právem však tyto újmy obvykle primárně nevznikají. Při porušení veřejnoprávních povinností je obvykle ztížena činnost veřejné správy.

Možnost podstoupení takového rizika je přímo vázána na společensky prospěšný účel daného jednání. Jak již bylo řečeno, je zde zákonodárcem předvídána určitá míra rizika, proto je zapotřebí, aby normy práva stanovily způsob provedení takové činnosti a podmínky pro jejich naplnění v souladu s právem. Stejně tak je zapotřebí stanovit ty povinnosti, které mají pomoci zmenšit míru rizika na nejnižší možnou míru.¹⁰⁰

Lze tedy jednoduše dovést, že mantinely práva jsou stanoveny především pro stanovení míry přípustného rizika a jeho podmínek. Čímž však nelze myslet, že stanovují skutkovou podstatu konkrétního přestupku. Ačkoliv je samozřejmé, že pár takový přestupků se v našem právním řádu nalézají. Nejčastěji to bývá v oblasti ochrany přírody a krajiny nebo u některých přestupků proti občanskému soužití.

Jen ten, který profesionálně a kvalifikovaně vykonává rizikovou činnost, se smí domáhat přípustného rizika. Je to ovlivněno především tím, že pouze ty osoby, které jsou v dané činnosti kvalifikovány, mohou posuzovat, zda-li škodlivé jednání může nastat a jak účinně eliminovat případné ohrožení. Mají všechny možné informace a mají nejvyšší možnou míru poznání v dané činnosti. Stejně tak jsou tyto osoby podrobeny splnění velmi přísných zákonných podmínek, proto aby mohli jednat v mezích přípustného rizika. V rámci správních mezí jsou

---

¹⁰⁰ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 177

myšleny pouze fyzické osoby. U osoby právnické je možnost dovolat se přípustného rizika vázána na okolnost, že je takové činnosti schopna a stejně jako osoba fyzická naplní zákonem stanovené podmínky.

Oprávněné použití zbraně

Jako poslední z vyjmenovaných okolností vylučujících protiprávnost je oprávněné použití zbraně, která je v přestupkovém právu upravena nově, právě ve světle trestního zákona. Zákonnou definici trestního zákoníku přejal i zákon o odpovědnosti za přestupky ve svém §28.¹⁰¹ Tato okolnost má také tu specifickou vlastnost, že je podrobněji upravena ve speciální (a to především služebních) předpisech. Důvod její úpravy v přestupkovém zákoně je dána především proto, aby zákonodárce mohl informovat laickou veřejnost o tomto institutu.

Zbraní se v tomto smyslu nemyslí pouze zbraň střelná. Ve světle jednotlivých speciálních zákonů se tím myslí i sečná nebo bodná zbraň. Již z povahy své věci nelze za zbraně v tomto smyslu myslet zbraně biologické, chemické či jaderné.

Speciální zákony, které tento institut upravují, jsou např.: zákon o Policii ČR, zákon č. 273/2008 Sb., zákon o obecní policii, zákon č. 553/1991 Sb. nebo o ozbrojených silách České republiky, zákon č. 219/1999 Sb..

Subjektem, který může vyžít tohoto institutu, je vždy subjekt kvalifikovaný. Musí jim zákonem být povoleno zbraň u sebe nosit a použít ji. Nevztahuje se na osoby, které používají zbraň ve svém soukromém zájmu ve světle zákona o zbraních a střelivu, zákona č. 119/2002 Sb.. Ten ve svém ustanovení §28, odst. 5, stanovuje kdy, kde a jakým způsobem lze zbraň použít.¹⁰² Je v něm samozřejmě i zakotveno použití zbraně v nutné obraně či krajní nouzi. Pokud se jedná o podnikatele, kteří vykonávají činnost v souvislosti se soukromými bezpečnostními službami na základě živnostenského oprávnění, pak je jejich oprávnění nosit a používat zbraně upraven zákonem obecným.

---

¹⁰¹ §32, zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník: „Trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích stanovených jiným právním předpisem.“

¹⁰² Držitel zbrojního průkazu smí ze zbraně, kterou je oprávněn držet, střílet pouze v místech, kde je k tomu oprávněn podle zvláštního právního předpisu, nebo na střelnici, pokud se nejedná o použití zbraně k ochraně života, zdraví nebo majetku. Soudní znalec, který je držitelem zbrojního průkazu, je oprávněn držet zbraň a střelivo a střílet ze zbraně za účelem vypracování znaleckého posudku.

Zánik odpovědnosti za přestupky

V dřívější právní úpravě, tedy za platnosti minulého přestupkového zákona, byla právní úprava velmi roztržena do mnoha zákonů, podle toho v jakém zákoně byla skutková podstata upravena. Jednalo se o několik různých promlčecích dob v různých délkách od jednoho roku až po dobu pěti let s různou kombinací objektivních i subjektivních lhůt.¹⁰³

Literatura nazývá důvody zániku odpovědnosti jako negativní podmínky trestnosti.¹⁰⁴ Jejich podstatou je fakt, že jsou to situace, které nesmějí nastat pro to, aby odpovědnost mohla být stanovena. Avšak pokud nastanou, jedná se o zánik možnosti stíhat a potrestat pachatele protiprávního jednání. Zde odpovědnost za protiprávní jednání sice vznikne tím, že je spáchán přestupek, ale svoji společenskou škodlivost a i následnou trestnost a možnost uložit trest ztrácí až posléze s účinky ex nunc.

Zákon o odpovědnosti za přestupky i určuje procesní důsledky v případě ztráty schopnosti být odpovědný za protiprávní jednání. V případě již zahájeného řízení se podle §86, odst. 1, písm. h) zákona o odpovědnosti za přestupky¹⁰⁵ jedná o jeden z důvodů pro zastavení řízení. Pokud odpovědnost za přestupek zanikla ještě před zahájením řízení, pak jde o obligatorní důvod pro odložení věci ve smyslu §76, odst. 1, písm. f), zákona o odpovědnosti za přestupky.¹⁰⁶

Pokud správní orgán opomene nebo z jiného důvodu řízení nezastaví a rozhodne, vytvoří se tím nezákonné rozhodnutí. V těchto případech je správní orgán povinen z úřední povinnosti takové skutečnosti objektivně zajistit. V těchto případech ani není možné, aby byl pachatel přestupku uznán vinným a nebyl mu uložen trest.

Zákon o odpovědnosti za přestupky v §29 přímo vymezuje, kdy odpovědnost za přestupky zaniká.

---

¹⁰³ ONDRAČKOVÁ, Věra. Nová právní úprava odpovědnosti za přestupky a řízení o nich – vybrané otázky [online]. , 10 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/23897584-Nova-pravni-uprava-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-vybrane-otazky.html>

¹⁰⁴ SOLNAŘ, Vladimír. Systém českého trestního práva. Praha: Novatrix, 2009. ISBN 978-80-254-4033-9., s. 445

¹⁰⁵ Správní orgán usnesením zastaví řízení, jestliže odpovědnost za přestupek zanikla

¹⁰⁶ Správní orgán, aniž řízení zahájí, věc usnesením odloží, jestliže odpovědnost za přestupek zanikla

§ 29

Odpovědnost za přestupek zaniká

- a) uplynutím promlčecí doby,
- b) smrtí fyzické osoby,
- c) zánikem právnické osoby, nemá-li právního nástupce, nebo
- d) vyhlášením amnestie.¹⁰⁷

Ve správním trestání se však nenachází pojem účinné lítosti. Ta je vymezena pouze v trestněprávní rovině. Podle zákona o odpovědnosti za přestupky se může jednat pouze o polehčující okolnost, která může pomoci snížit potrestání jako takové nebo i dovolit aby bylo upuštěno od potrestání.

Uplynutí promlčecí doby

Uplynutím určitého časového úseku v objektivní realitě zanikne odpovědnost osoby za její protiprávní jednání. Společně s možností uložit pachateli trest, zanikne i možnost státu k vyslovení viny nebo nevinu nad pachatelem. Jak již bylo řečeno, tak se jedná o skutečnost, ke které se musí přihlížet z moci úřední. Pokud by se tak nestalo a o promlčení by se správní orgán dozvěděl, až od účastníka řízení, jde o snahu chránit právo, které již není. Samozřejmě s tím, že zanikne možnost vymáhat právo a určit, kdo je jeho pachatelem neznamena, že zaniklo protiprávní jednání nebo jej snad nespáchal pachatel.

Délka promlčecí doba je určena §30, zákona o odpovědnosti za přestupky. Naše zákonná úprava nám určuje dva druhy promlčecí doby. Základní délka promlčecí doby je 1rok. V případě, kdy je horní sazba pokuty vyšší než 100 000kč, pak je délka promlčecí doby 3roky. V případě vyšší peněžité sankce je tím obecně dána i vyšší společenská škodlivost, což se odrazí i na délce promlčecí doby. Z důvodu represivní a preventivní funkce trestu by u společensky škodlivějších přestupků, měla by být i delší doba promlčení.

Z hlediska termínu promlčení, se může spíše jednat než o lhůtu promlčení, jde spíše o prekluzi. Napovídá tomu především to, že se k ní hledí z úřední

---

¹⁰⁷ §29, zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

povinnosti a pak také, že jejím uplynutím zaniká možnost uplatnění práva. Avšak z důvodu zachování běžně používané terminologie se zákonodárce rozhodl ponechat termín promlčení.¹⁰⁸

I přes veškerou snahu nového zákona sjednotit právní úpravu, je v ostatních zákonech promlčecí lhůta stanovena odlišně. Obvykle mixem subjektivní a objektivní lhůty. I tyto lhůty jsou prekluzivní a ani se nestaví nebo se nepřerušují. Stále se však jedná o hmotněprávní lhůtu a díky tomu se nelze dovolat práva o běhu lhůt podle procesních předpisů, na tom se shodl i Nejvyšší správní soud.

Pro běh doby promlčení je hlavní okamžik dokonání protiprávního jednání. V případně deliktů omisivních i komisivních se za počátek běhu lhůty pro promlčení bere den, který následuje po dni, kdy bylo spácháno protiprávní jednání. Toto ustanovení pro běh promlčecí lhůty bylo téměř identicky převzato z trestního zákona.¹⁰⁹

Pro to aby mohla promlčecí doba skutečně uplynout, nesmí být přerušena. Nemůže být správním orgánem nijak prodloužena, jelikož se jedná o lhůtu zákonnou. Avšak zvláštní zákony mají možnost si samotnou dobu promlčení i její plynutí určit odlišně o toho, co je v zákoně o odpovědnosti za přestupky.

Samotný běh promlčecí doby je upraven trochu jinak, než bývá zvykem v obvyklém počítání času. Zde se nijak neprodlužuje samotná lhůta, pokud její konec připadl na den neděle nebo svátku.¹¹⁰ Samotný konec lhůty připadá na den, který se shoduje se dnem, kdy kalendářně započal běh lhůty s daným časovým úsek, který mezi těmito dvěma daty má existovat. Konec lhůty připadá na půlnoc daného dne.

Samotný den spáchání přestupku je brát den, kdy bylo dokonáno protiprávní jednání. Je-li zde dán pokus přestupky, pak je rozhodnou dobou chvíle, kdy bylo upuštěno od jednání. A stejně jako u dokonaného správního

---

¹⁰⁸ SLABÝ, Antonín, Jindřich ŠKODA a František VAVERA. Zákon o odpovědnosti za přestupky: praktický průvodce. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-683-5, s. 136

¹⁰⁹ §139, zákona č. 40/2009Sb., trestního zákona: „Kde tento zákon spojuje s uplynutím určité doby nějaký účinek, nezapočítává se do ní den, kdy nastala událost určující její začátek.“

¹¹⁰ rozsudek NSS ze dne 19. Zář 2013, čj. 7 As 95/2011-108 : „Běh předmětné lhůty je tedy třeba počítat podle přirozeného běhu času (a momento ad momentum), proto se neposouvá okamžik jejího počátku ani se tato lhůta neprodlužuje, připadá-li její poslední den na sobotu, neděli či státní svátek.“

deliktu počítá běžet lhůta promlčení až následující den poté. V případech v nichž se pachatel dopustil vícero přestupků, pak pro každý z nich začne běžet promlčecí doba zvlášť, podle dne kdy jej spáchal. Zajímavá je zde odchylnost od ukládání trestů. V případě uložení trestů za více přestupků se řídíme absorpční metodou a systémem úhrnného trestu, což v době pro běh promlčecí lhůty nefunguje. Ačkoliv by určitá úhrnná promlčecí doba, která by byla obecně delší než klasická promlčecí lhůta velmi zajímavou. Nelze tomu však upřít, že v případě zavedení takové lhůty by bylo nesmírně teoreticky náročné pro její vytvoření a ještě náročnější pro její aplikační praxi v následné realitě.¹¹¹

Ne vždy však plyne promlčecí doba plynule od svého počátku do svého konce. Jeden z případů, kdy pro zákonnou překážku nám lhůta neběží v jedné souvislé časové lince, se nazývá stavění. Tím jsou zákonné překážky, pro které promlčecí doba po určitý časový úsek neběží. Taxativně vymezené důvody pro stavění promlčecí doby jsou dány v §32, odst. 1, zákona o odpovědnosti za přestupek:

Stavení a přerušení promlčecí doby

Stavení promlčecí doby

(1) Do promlčecí doby se nezapočítává doba,

a) po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení,

b) po kterou bylo řízení o přestupku přerušeno proto, že bylo možné očekávat uložení trestu obviněnému z přestupku za jiný skutek v trestním řízení, přičemž správní trest, který lze uložit v řízení o přestupku, je bezvýznamný vedle trestu, který by bylo možné uložit v trestním řízení,

c) po kterou se o věci vedlo soudní řízení správní,¹¹²

Asi tou nejzákladnější zákonnou překážkou je onen fakt, že pro daný skutek se vedlo trestní řízení podle trestního řádu. To napomáhá správnímu orgánu v ochraně proti tomu, aby osoba, která kromě spáchání přestupku také spáchala trestný čin, tímto způsobem unikla trestu za své protiprávní jednání v rovině správních deliktů. Ačkoliv se obecně přestupky považují společensky

¹¹¹ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 187

¹¹² §32, odst. 1, zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupek a řízeních o nich

méně závažné protiprávní jednání, i za taková jednání by měl být pachatel právně potrestán. Pokud se tomu tak dělo mohlo by to narušit právní jistotu i důvěru v právní systém našeho státu i veřejné instituce, které dohlížejí na správnou aplikaci právních norem, případně trestání za jejich nedodržení.

Doba, kdy je zahájeno trestní řízení, počíná dnem, kdy byly zahájeny úkony trestního řízení nebo bylo zahájeno trestní stíhání jako osoby obviněné ve smyslu §160, odst. 1, trestního řádu.¹¹³ Tomu je tak především z důvodu, aby se zamezilo tomu, že osobu, která vykonala jednání vykazující znaky protiprávního jednání a stane se tak osobou, podezřelou ze spáchání trestného činu, se v případě zjištění, že se o trestný čin nejedná, nemohla vyhnout postihnutí a spáchání přestupku. Byť je klasifikace protiprávního jednání snížena, neznamená to, že by se osoba takto měla vyhnout potrestání za své protiprávní jednání. Zahájením trestního stíhání je na mysli okamžik, kdy je sepsán záznam o zahájení úkonů trestního řízení, což je nejobvyklejší způsob zahájení trestního řízení, není však jediným. Dalším takovým důvodem může být např. provedení neodkladných nebo neopakovatelných úkonů, které bezprostředně předcházejí sepsání záznam o zahájení trestního řízení nebo zahájení trestního stíhání osoby jako obviněné.

Avšak ke stavění promlčecí doby nedojde v momentě, kdy se správní orgán rozhodne, že věc předá některému o z orgánů činných v trestním řízení, neboť samotný úkon k předání nestačí. K tomu, aby se promlčecí doba stavěla, musí orgán činný v trestním řízení učinit některý z úkonů trestního řízení, i když je toho názoru, že ke spáchání trestného činu nedošlo. Tento princip může fungovat však i obráceně, kdy trestní řízení může skončit také tím, že bude usnesením policejního orgánu, státního zástupce nebo soudu věc odevzdána příslušnému orgánu k projednání přestupku nebo usnesením o postoupení věci. Usnesení musí samozřejmě nabýt právní moc. V případě usnesení o postoupení věci se jedná o meritorní rozhodnutí, která zakládá překážku věci rozhodnuté (*rei iudicatae*). Podle trestního řádu je trestní řízení vedeno vždy proti konkrétnímu

---

¹¹³ §160, odst. 1, zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád: „Nasvědčují-li prověřováním podle § 158 zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného, pokud není důvod k postupu podle § 159a odst. 2 a 3, § 159b odst. 1, 3 a 4 nebo § 159c odst. 1. Výrok usnesení o zahájení trestního stíhání musí obsahovat popis skutku, ze kterého je tato osoba obviněna, aby nemohl být zaměněn s jiným, zákonné označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován; obviněný musí být v usnesení o zahájení trestního stíhání označen stejnými údaji, jaké musí být uvedeny o osobě obžalovaného v rozsudku (§ 120 odst. 2). V odůvodnění usnesení je třeba přesně označit skutečnosti, které odůvodňují závěr o důvodnosti trestního stíhání.“

skutku, který je popsán v usnesení o zahájení trestního stíhání. Proto i v případě jeho postoupení je rozhodnuto o skutku, nikoliv jen o jeho právním posouzení. Den, který následuje po dni ukončení trestního řízení, začíná znovu běžet lhůta pro zánik odpovědnosti za přestupek.¹¹⁴

Stejně tak se do doby promlčení nezapočítává časový úsek, ve kterém správní orgán přeruší řízení. Řízení bývá přerušeno především z důvodu, kdy je správní orgán v očekávání, že pachateli přestupku bude v trestním řízení uložen trest, který lze v poměru trestu uloženého za spáchání přestupku považovat za bezvýznamný.

Dalším z důvodů, pro který se může promlčecí doba stavět, je řízení před správním soudem ve stínu §41, soudního řádu správního¹¹⁵ To vyšlo z faktu, že v době, kdy bylo správní soudnictví obsaženo v 5 hlavě občanského soudního řádu, v němž tato možnost nebyla obsažena. Díky tomu se často stávalo, že promlčecí lhůta uběhla dříve, než správní orgán provedl řízení nebo lhůta uplynula v průběhu řízení. Ačkoliv tedy bylo jasné, že správní delikt byl spáchán pachatelem, muselo být jeho stíhání zastaveno.

A posledním z možných situací, kdy se promlčecí lhůta staví je okamžik, kdy trvá podmíněné upuštění od uložení správního trestu. Tato možnost je upravena §42, zákonem o odpovědnost za přestupky a řízení o nich. Zde zákonodárce ponechal šanci pro případ, kdy by nebylo pachatelem plněno, podle předem daných podmínek. Kdy správní orgán má takovou chvíli v ruce nástroj, kterým může pachatele stále potrestat, aniž by ten mohl namítat uplynutí promlčecí doby.

Přerušení běhu promlčecí lhůty

§32, odst. 2, zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich:

---

¹¹⁴ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 188

¹¹⁵ §41, zákona č. 150/2002, soudní řád správní: „Stanoví-li zvláštní zákon ve věcech přestupků, kárných nebo disciplinárních nebo jiných správních deliktů (dále jen "správní delikt") lhůty pro zánik odpovědnosti, popřípadě pro výkon rozhodnutí, tyto lhůty po dobu řízení před soudem podle tohoto zákona neběží. To platí obdobně o lhůtách pro zánik práva ve věcech daní, cel, poplatků, odvodů, záloh na tyto příjmy a odvodů za porušení rozpočtové kázně, které jsou příjmem státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo rezervních fondů organizačních složek státu, rozpočtů územních samosprávných celků, nebo státních fondů nebo Národního fondu, a o promlčecích dobách ve věci náhrady škody nebo nemajetkové újmy způsobené při výkonu veřejné moci podle zvláštního zákona.“

(2) Promlčecí doba se přerušuje

- a) oznámením o zahájení řízení o přestupku,
  - b) vydáním rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným,
  - c) vydáním rozhodnutí o schválení dohody o narovnání;
- přerušením promlčecí doby počíná promlčecí doba nová.

Obecně lze konstatovat, že přerušení běhu lhůty pro promlčení dochází v případech, kdy není umožněno správnímu orgánu, aby pro daný skutek vedl řízení. Jestliže je promlčecí doba přerušena tak následně začíná promlčecí doba běžet znova od začátku. Jelikož i řízení o přestupcích je ovládáno zásadou efektivity a hospodárnosti, je zde udána objektivní promlčecí doba. To v praxi znamená, že po přerušení běhu lhůty pro promlčení má správní orgán obecně 3 roky, aby o přestupku rozhodl, jinak uplyne lhůta k promlčení. U přestupků u kterých lze uložit pokutu ve výši, jejíž minimální sazba horní hranice je 100 000kč je tato objektivní promlčecí lhůta 5 let.¹¹⁶

Promlčecí doba je ustavena především z důvodu, aby správní orgán měl dostatek času a možností pro řádné vyšetření a následné zjištění všech nezbytných okolností o přestupku. A měl i dost času na to o přestupku spravedlivě rozhodnout.

Po odpadu překážky, který zapříčinila přerušení promlčecí doby, započne běh lhůty znovu. Tento nový počáteční běh lhůty je vázán na ukončení působení překážky, která přerušení vyvolala. Nikde v zákoně není stanoveno, jaká skutečnost má nastat v době promlčecí doby. Avšak do uplynutí promlčecí doby by mělo být o přestupku rozhodnuto správním orgánem. Na tom se shodla teorie správního práva i judikatura. Tento závěr stejně jako většina věc v přestupkovém právo nepřímo vychází z trestního práva.

Smrt fyzické osoby

Jedná se asi o nejpřirozenější důvod pro zánik odpovědnosti za přestupek. Z judikatury vychází důvod pro to, kdy nemůže po smrti fyzické osoby přejít její odpovědnost na jinou fyzickou osobu. Tento princip je upraven zásadou

---

¹¹⁶ FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9, s. 72

individuální odpovědnosti. Z tohoto plyne fakt, že fyzické osobě nelze přičíst následek protiprávního jednání, které ona sama nespáchala, neboť za protiprávní jednání je odpovědna pouze fyzická osoba, která se protiprávního jednání dopustila.¹¹⁷ V tom hraje roli rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. dubna, čj. 3 Ads 42/2008-75, který byl významný především v myšlence, kdy po smrti osoby, která páchala protiprávní jednání nelze pokračovat v řízení, protože to není z povahy věci možné. Stejný postup se provede v případě povinnosti zaplatit již uloženou pokutu.

Podobně je tomu v případě podnikající fyzické osoby. Ačkoliv tady existuje podmínka, že po její smrti se nesmí pokračovat v podnikání. Odpovědnost za přeštep automaticky přejde na fyzickou osobu, který pokračuje v podnikatelské činnosti osoby, která zemřela. Je-li takových osob víc, každá odpovídá za spáchání přestupku jako by spáchala jednání sama. Nulový vliv na odpovědnost za spáchání protiprávního jednání má však ztráta oprávnění podnikat nebo ukončení podnikání, což je samo o sobě vyjádřeno v zákoně.

Zánik právnické osoby

Pokud právnická osoba nějakým ze způsobů zanikne, není to automaticky důvodem pro zánik odpovědnosti za spáchání přestupku. Tato odpovědnost v případě zániku právnické osoby je možná pouze v momentě, kdy má právnická osoba právního nástupce. Této situaci se říká univerzální sukcese. Jedná se o stav, v němž osoba převezme povinnosti a práva vyplývající ze zaniklé právnické osoby.

Kromě běžné formy univerzální sukcese zná naše právo ještě jeden druh, kterému se říká singulární sukcese. Ta spočívá především v tom, že při přenosu práv a povinností, nejsou přenesena všechna práva a povinnosti, nýbrž jen některá. Taková situace nastane často právním úkonem, ale může se tak stát i na základně správního aktu. Tato situace je však v našem právním řádu považována za rozpornou s účelem přechodu práv a povinností.

Ačkoliv se může zdát, že této institut je ve správním trestání obecně zakotven již dlouhou dobu, ale toliko tomu úplně není. Impulsem pro úpravu této

---

¹¹⁷ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 191.

oblasti byla novela zákona o ochraně hospodářské soutěže.¹¹⁸ Avšak tato oblast musela být nějak upravena ještě před touto novelou. O její úpravu se postaral samozřejmě Nejvyšší správní soud. Ten umožnil ještě před přijetím novely právní nástupnictví v případech, kdy právnická osoba zanikla za účelem, aby se vyhnula potrestání za spáchání přestupku či jiného správního deliktu. Ve své činnosti argumentoval principem zákazu zneužití práva, podle něhož není možno tolerovat jakoukoliv snahu o to zneužívat právní systém.

Podobně o tom mluví i rozsudek Nejvyššího správního soudu. Ten tvrdí, že je naprosto v pořádku, pokud chce podnikatelský subjekt změnit svoji právní formu. Avšak tato změna by měla být postavena na čistých a poctivých záměrech. Právní subjekt by se tak neměl snažit vyhnout své odpovědnosti za jednání, kterého se dopustil. Je tak snahou o zachování právní jistoty a především o ochranu hospodářské soutěže.¹¹⁹ Tento zákon (o ochraně hospodářské soutěže) však nezůstal jediným zákonem, který se začal touto problematikou zabývat a postupně ji řešil.

Jako je již v zákoně naznačeno, pak v případě více právních nástupců za původní právnickou osobu, pak odpovídá, každá jako by protiprávní jednání spáchala sama. V případě ukládání trestu se přihlédne k tomu, jaký poměrný užitek měla daný osoba ze spáchaného jednání. Již ze zákona není vyloučeno, aby odpovědnost nezanikla v případě, kdy zaniká pouze část právnické osoby a část jejího jmění přechází na jinou nebo novou právnickou osobu. Přejednost odpovědnosti není vázán na odhalení protiprávního jednání nebo zahájení řízení o přestupku, dojde k němu automaticky ze zákona.¹²⁰

V případě, že by právnická osoba zanikla, pak je možno pokutu vymáhat právě po právním nástupci nebo nástupcích. Stejně tak nezáleží na faktu, zda-li právní nástupce mohl vědět nebo snad věděl o protiprávním jednání právnické osoby. Právnímu nástupnictví se však věnují především normy soukromého práva, které určují podmínky pro právní nástupnictví.

---

¹¹⁸ Novela č. 131/2001 Sb., srov. Zákon č. 155/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 143/2001Sb., o ochraně hospodářské soutěže a změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne. 30. Prosince 2009, čj. 8 Afs 56/2007-479

¹²⁰ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 194

Všechno výše uvedené je však možné pouze za situace, kdy právnická osoba má nějakého právního nástupce. Odpovědnost zaniká ve chvíli, kdy právnická osoba zanikla a nemá nikoho, na koho by mohly její práva a povinnosti přejít. Pak je z právního nástupnictví samozřejmě vyloučena skupina osob, na které tato odpovědnost přejít nemůže. Což je pro praxi nepříliš častý případ, protože takovou neodpovědnou osobou je pouze ta osoba, která vykonává veřejnou moc.¹²¹

Vyhlášení amnestie

Poslední možností pro zánik odpovědnosti za přešůpek je vyhlášení amnestie prezidentem republiky. Ta má podle zákona o odpovědnosti za přešůpek, dle §104, odst. 2, tři různé formy.

První z nich je abolice, podle které se nařizuje, aby se řízení o přešůpku nezahajovalo nebo zahájené řízení bylo zastaveno. Druhou z nich je agraciace, což je prominutí nebo zmírnění uloženého správního tresu či jeho zbytku, který nebyl dosud vykonán. A třetím, posledním, způsobem je určitá podoba rehabilitace, která znamená nařizení vyřazení konkrétního přešůpku z evidence přešůpků.¹²²

Forma amnestie je určena výrokem nového rozhodnutí, který v případě, že pachatel je účasten na některém z druhů amnestie, vydá příslušný správní orgán. Již ze zákona je amnestie důvodem pro zastavení řízení dle § 86, odst. 1, písm. h) zákona o odpovědnosti za přešůpky. Stejně tak je dle §76 odst. 1 písm. f) důvodem pro odložení věci.

V případě amnestie, která je udělena více osobám najednou, je zapotřebí kontrasignace vlády nebo jejího pověřeného členu, což je již patrné z Ústavy ČR.¹²³ Toto rozhodnutí prezidenta je vyhlášeno ve sbírce zákonů, podle §2 odst. 1 písm. d) zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv. Účinnost amnestie nabývá dnem jejího vyhlášení. Amnestie má sloužit především k opravě již existujících rozhodnutí, což sama o sobě sděluje důvodová zpráva. Prezident republiky má touto cestou možnost, jak změnit rozhodnutí, v nichž

---

¹²¹ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přešůpkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 195

¹²² PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přešůpkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 195

¹²³ Čl. 63 odst. 1 písm. k), zákona č. 1/1993 Sb., Ústava

podle něho nebyly zohledněny skutečnosti, které podle něho zohledněny být měly.
Činí tak obvykle v případě nepřiměřené represe správního trestání.

Závěr

Stejně jako všechno nějak musí začít, obdobně i věci přirozeně přicházejí svému konci. Ani tuto práci to nemine. Podobně, jako u většiny konců, i v případě tohoto konce ohlédneme za tím, co všechno se událo. Podíváme se zatím, co jsme chtěli a za tím čeho se nám podařilo dosáhnout.

Společně se zákonem o odpovědnosti za přestupky, zákon č. 256/2016 Sb. jsme prošly základní podmínky pro to, aby mohly být naplněny znaky přestupkového jednání. Při psaní této práce a díky tomu detailnímu seznámení se s tímto zákonem jsem zjistila, že se jedná sice o revoluční úpravu v této oblasti, avšak stále ne dokonalou. I když mnoho předchozích problémů vyřešila, naskytlo se několik dalších, které je zapotřebí vyřešit, ale s tím nepomohou příliš teoretické studie, nýbrž praktická řešení v reálných případech.

Co je však mnohem zajímavějším, avšak ne příliš překvapivým faktem, je velmi blízká souvislost a podobnost s trestním právem. Novelizací správního trestání se tato oblast velice sblížila s oblastí trestního práva. Jak již bylo v samotném textu práce odhaleno, je mnoho institutů přestupkového práva, které jsou téměř okopírovány z trestního zákoníku. Je to však logický úkaz a to především z důvodu, že přestupkové a trestní jednání jsou si velmi podobná. A právě tato nově vzniklá sjednocenost některých institutů je velmi praktická. Pro mnoho věcí se tak spojili podmínky pro jejich vznik a zánik, což především laické veřejnosti (i studentům) usnadní jejich pochopení a následné zapamatování.

Celkově lze říci, že je úprava díky tomuto o mnoho kvalitnější, což však není její jedinou výhodou. Také více koresponduje se současnými trendy i nynějšími problémy v oblasti přestupků, ale díky stále vyvíjející se judikatuře, je se v případech rozhodování se o co opřít. Ani změna právní úpravy nezměnila jistotu, kterou soudní judikatura představuje, což potvrzuje i její hojné použití v této práci. Je stálým a velmi praktickým zdrojem spousty znalostí i myšlenek osob mnohem zkušenějších než jsme my sami.

A upřímně to si myslím, že by neměl být nejen můj hlavní cíl, ale především hlavním cílem právní úpravy přestupků. A mohu s klidným svědomím prohlásit, že se tak i ve větší míře povedlo. Nová úprava je díky velké inspiraci v trestním zákoníku poměrně pěkně upravena. Samozřejmě nezvládla všechny nástrahy jejího praktického použití, ale dokonalá právní úprava snad neexistuje.

Právě díky této práci jsem si uvědomila, jak moc je problematika přestupků potřebná. Mnohdy každý z nás se nějaké přestupku dopustí nebo je blízko toho se nějakého přestupku dopustit. A právě proto by každý měl tyto základy znát a myslím, že výše napsaný text by tomu mohl trochu dopomoci. Netvrdím, že se mi vše povedlo, tak jak jsem si přála nebo bych si snad přála zpracovat, ale nic není dokonalé.

Resumé

The theme of this thesis is the principles of responsibility for transgressions in administrative law, which falls under the area of public law. In recent years, the efforts to make this area more in accordance with today's problems became quite apparent. In the end, the Act No. 256/2016 Coll. was accepted; it is the first comprehensive and unified codification in transgression law. The aim of this thesis is to evaluate this new legislation in the terms of its usability and applicability.

The first part is mainly focused on historical context of the transgression law and its gradual progression. There are also listed the primary sources of transgression law and its basic principles, without which the law is inapplicable. The next part is devoted to the basic characteristic features of the responsibility for transgressions and it's mainly focused on the transgression's formal and material signs. The reader can also find the analysis of the transgression responsibility of the natural person, the legal person and the natural entrepreneur here.

The third chapter is focused on the jurisprudence, resp. justification which is a type of defense in a criminal case. It means that the defendant, who committed the crime as defined, claims that he did no wrong, because committing the crime advanced some social interest or vindicated a right of such importance that it outweighs the wrongfulness of the crime. Exactly these types of situations will be analyzed one by one and each and every one of them will be supported by practical examples and judicial rulings.

The final chapter will be focused on the termination of the transgression responsibility. The great attention is paid especially to the changes and novelties that came with the Act No. 256/2000 Coll. Not only here but also in the other chapters there will be a comparison of the new and the old transgression law. Every chapter also includes a rich supply of judicial rulings. Furthermore, the author was not afraid to express her views and opinions on some of the topics that were discussed here.

Seznam použité literatury

Knižní publikace

HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris(C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1.

PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8.

MATES, Pavel. Základy správního práva trestního. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2015, ISBN 978-80-7400-567-1.

MATES, Pavel. Základy správního práva trestního. 7., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-680-7.

STRAKOŠ, Jan: Zákon o přestupcích po novele – vybrané problémy (I.) in Správní právo. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016, roč. XLIX, č. 1/2016. ISSN 0139-6005.

PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9.

FRUMAROVÁ, Kateřina. Správní trestání. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9.

ONDRUŠOVÁ, Marta. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb. (přestupkový řád) s důvodovou zprávou a základní judikaturou.* Praha: Leges, 2017. Komentátor. ISBN 978-80-7502-212-7.

JEMELKA, Luboš. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-666-1.

SLABÝ, Antonín, Jindřich ŠKODA a František VAVERA. Zákon o odpovědnosti za přestupky: praktický průvodce. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-683-5.

Časopisy a články

ONDRAČKOVÁ, Věra. *Nová právní úprava odpovědnosti za přestupky a řízení o nich – vybrané otázky*[online]. , 10 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z:

<https://docplayer.cz/23897584-Nova-pravni-uprava-odpovednosti-za-prestupky-a-řízení-o-nich-vybrane-otazky.html>

MATES, Pavel. Nad některými oblastmi nového zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Bulletin advokacie. 2016, roč. 60, č. 12. ISSN 1805-8280.

KOLMAN, Petr: Správní právo trestní stručně ke změnám v přestupkovém právu. In Trestní právo. 2016, roč. XX, č. 1/2016. ISSN 1211-2860.

STRAKOŠ, Jan: Zákon o přestupcích po novele vybrané problémy (I.) in Správní právo. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016, roč. XLIX, č. 1/2016. ISSN 0139-6005.

Sněmovní tisk 555/0, vl.n.z. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, návrh zákona včetně důvodové zprávy, ze dne 1.7.2015.

ŠTĚPÁNEK, Mgr. Bohdan. Správní trestání na území České republiky v minulosti [online]. In: . 2016, s. 3 [cit. 2019-03-21]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/spravni-trestani-na-uzemi-ceske-republiky-v-minulosti-100286.html>

Právní předpisy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

